

VI. ÉVFOLYAM
5. SZÁM
ROMA LAP
1998. MÁJUS
ÁRA: 98 Ft

HOSSZÚ ÚT

LD

„LUNGO DROM”

P O S T A F O R D U L T V A L

A Magyar Értelmiség segíti a kerecsendi cigányokat (összefogtak a társadalmi szervezetek)

Az elmúlt hetekben az Autonómia Alapítvány és az ÖKOTÁRS Alapítvány közös pályázatát hirdetett bejegyzett társadalmi szervezetek számára.

A kiírók cigány és nem cigány civil szervezetek együttműködésében folyó fenntartható vidékfejlesztési programok kidolgozását és megvalósítását kívánják támogatni. .

A Kerecsendi Faluvédő Egyesület a Kerecsendi Sportegyesülettel „Önellátás és árutermelés”, a Lungo Drom Kerecsendi Tagszervezetével pedig „Biotégla-gyártás” címszóval dolgozott ki vázlatos programot.

Az Andornaktályán székelő Bükkalja Környezetvédő Egyesülettel a Kere-

csendi Sportegyesület kosár- és gyékényfonás, a Lungo Drom kerecsendi tagszervezete pedig gyümölcstermesztés és kisállattenyésztés témakörben dolgoztak ki szintén egy vázlatos programot.

Gémes László polgármester felkérésére, a szakanyagot Tóth Zoltán agrármérnök, Sütő György, a BIOECO Alapítvány Kuratóriumának elnöke, Tompa Ferenc egyetemi tanár, valamint Bodolai Márk vízügyi mérnök készítették.

Pusoma Jenő
Kerecsend

CIGÁNYOK TÁRSULATA

1998 május 14-én Kerecsenden tartotta soron következő ülését a Cigányok Kisebbségi Önkormányzatának Heves megyei szövetsége.

A házigazda a Helyi Kisebbségi Önkormányzat elnöke, Pusoma Jenő volt.

Köszöntő szavait követően, a település elsőszámú vezetője Gémes László

polgármester meleg szavakkal köszöntötte a közgyűlés résztvevőit.

A szövetség elnöke, Farkas Antal javaslatára, a közgyűlés módosította az alapszabályt és ennek értelmében névváltoztatást fogadott el a következő névvel Cigány Kisebbségi Önkormányzatok Heves Megyei Társulata.

A következőkben a társulás elnökhelyettese, ifj. Csonka Gábor javaslatára a közgyűlés tagjai sorába felvette a Lungo Drom Cigányérdekvédelmi Szövetség Kerecsendi Cigány Tagszervezetét, az Átányi Cigány Kisebbségi Önkormányzatot, valamint két természetes személyt, Mezei József ecsédi vállalkozót és Túró Tamás kömlői építésvezetőt.

Ezt követően Mezei Józsefet az Ellenőrző Bizottság tagjává, Túró Tamást és Pusoma Jenőt területi alelnökké választották.

A közgyűlés az egyebekben, megtárgyalta az aktuális politikai kérdéseket és döntött a legközelebbi elnökségi ülés helyéről, napirendjéről.

Az elnökség a soron következő ülését 1998 augusztus 1-jén, Parádon tartja, ahol a házigazda a Helyi Kisebbségi Önkormányzat elnöke, Berkes Elemér lesz. Itt kerül megtárgyalásra a Társulás 1998. II. félévi költségvetése, a Helyhatósági választásokra pedig a választási stratégia kidolgozása, valamint a kampányiroda felállítása. Az első az elnök, az utóbbi kettőt pedig az elnökhelyettes terjeszti elő.

Címlapon: Csabai István felvétele

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP

Megjelenik
havonta,
a „Magyarországi
Nemzeti és Etnikai
Kisebbségekért”
Közalapítvány
támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési
Központ” Alapítvány

5000 Szolnok, Aranka utca 3.
Telefon: (56) 372-269, (60) 387-293

Főszerkesztő: Paksi Éva

Tervezőszerkesztő: Pozsa József

Munkatársak: Botosné Köté Lilla,
Bubáné Csapó Ilona, Bujdosó Jánosné,
Pálfi Élvira

Felélő kiadó: Farkas Flórián

Nyomdai munkák:

REPRÓ STÚDIO Nyomdaipari Egyéni Cég,
Verseghy Nyomda Kft., Szolnok
ISSN 1216-982X

A nem kért kéziratokat nem őrizzük
meg és nem küldjük vissza!

Enciklopédia

Kurina Simi (1886-1957)

Kurina Simi budapesti zenekarvezető 1886-ban született Szabadkán, régi zenészcsaládból. Tanulmányai elvégzése után 13 éves korában Dankó Gábor segédprimása lett és 14 éves korában már önálló zenekart alapított Szabadkán.

1912-ben a nyarat Tátra-Lomnicon muzsikálta át, ahol az ott tartozkodó József főherceg nagyon megkedvelte. 1914-ben a Népopera-ban rendezett Cigányhangversenyen aranyérmet nyert. Amikor kitört a háború, a 86. ezreddel a szerb harctérre került, és fegyverrel küzdve vett részt a véres szemendriai csatában. Káplárrá léptették elő és megkapta a kis ezüst

vitészégi érmet. Később az olasz frontra került Isonzóhoz, ahol betegeskedő állapotban vette át a tábori zenekar vezetését. 1918-ban a margitszigeti nagy hadikiállításra vezényelték s az itt alakított zenekarnak első hegedűse lett.

A háború után leszerelt, és Vörös Elek utóda lett a Fővárosi Mulatóban és nyáron a városligeti Casino de Paris-ban. Budapesten a Népopera kávéházak is közkedvelt muzsikusa volt. Egyetlen fia, Péter, 1906-ban született és Budapesten a Nemzeti Zenedét végezte s apja oldalán játszott a zenekarban.

(Csemer Géza: Habiszti)

A VÁLASZTÁS SZABADSÁGA

A parlamentáris demokrácia története a hatalomváltás szempontjából is jellemezhető. Már-mint abban az értelemben, hogy a politikai váltogazdaságnak megvannak-e a feltételei vagy sem. A rendszerváltozás elmúlt időszaka azt bizonyítja, hogy a magyar társadalom is arra az utra lépett, amelynek hagyományai Nyugat-Európában évszázadosak. Mert éppen a polgári forradalom teremtette meg annak lehetőségét, hogy az állampolgárok szuverén módon döntsének sorsukról. A négy évenkénti választások is erről tanuskodnak. Csakhogy minden választásnak megvannak a maguk vesztesei és nyertesei. Hiszen nemcsak a politikai elit cserélődik ki, hanem ezzel egyidejűleg változások zajlanak a társadalom szinte valamennyi területén. Új értékelvek és célok fogalmazódnak, amelyek valóra váltásához vagy elegendő a négy év, vagy sem. Ha így nézzük, akkor a mostani országgyűlési választás valóban fordulóponthoz jelent. A szociálliberális kormányzatot merőben új eszmiségű kurzus követi.

A legfontosabb kérdés azonban az, hogy a választópolgári akarat kifejezi-e a társadalmi többség érdekét. Ha a szavazatok százalékos megoszlását nézzük, akkor azonnal szembetűnik, hogy sem elsöprő erejű győzelemről, sem vereségről nem beszélhetünk. Hanem inkább arról van szó, hogy a polgári társadalom ígérete vonzóbb volt az állampolgárok számára, mint a múlt folytatása. Bizonyos értelemben érthető, hiszen a polgárosodás vágya – az ezredvéghez közeledve – elemi erővel megjelenő szükséglet. S kívált akkor, ha azt is figyelembe vesszük, hogy az elmúlt időszakban a magyar társadalom valóban kettéhadt. Miközben – ha mégoly szűk réteggént is – létrejött az új nagypolgárság és az új burzsoázia, a társadalom kétharmada a mindennapi létfenntartás kínzó gondjaival szembesült. Nemhogy polgár nem lehetett, de létbiztonsága is veszélyben forgott. A szó köznapis és átvitt értelmében egyaránt. S ilyen körülmények között a polgári lét biztonsága valóban kecsegtető alternatívát jelent.

Elvileg mindenképpen, hiszen a valóságban a polgárosodás alapvető feltételeit kell megteremteni. Mert polgárnak csak az az egyén nevezhető, akinek materiális, kulturális és erkölcsi tartalékai vannak. Ha ezek hiányoznak, életminőségről sem beszélhetünk. Ebből a szempontból az új kurzus még nagyobb kihívás előtt áll, mint az előző. Ha ugyanis a polgárosodást nem pusztán jelszóként használja, akkor a gazdasági, kulturális, szociális és egyéb egyenlőtlenségek további elmélyülését kell megakadályozni. Mert az igazi tévedés abban az elképzelésben rejlik, hogy az egyének olyan „velükszületett” eredeti szükségletekkel, jogokkal lennének felruházva, hogy nincsen másra szükség, mint az intézmények és törvények vonatkozásában eltávolítani azokat az akadályokat, amelyek útját állják a természetes egyéni polgárosodásnak. Az akadályok eltávolítása valóban felszabadító hatást gyakorolhat azokra, akik már előzőleg rendelkeztek olyan intellektuális és gazdasági eszközökkel, hogy a megváltozott társadalmi viszonyokat előnyükre fordíthassák. Az összes többiek viszont kiszolgáltatja azoknak a viszonyoknak, amelyeket az előnyös helyzetben lévők felszabadított hatalma teremt.

Az az elképzelés, hogy az emberek egyenlő szabadsággal cselekedhetnek, mihelyt mindannyiukra ugyanazok a törvényes előírások vonatkoznak – tekintet nélkül azokra a különbségekre, amelyek akár szocializációjuk, akár személyes adottságaik terén fennállnak –, a teljes abszurditás. Amint a tények tanúsítják, az egyenlőtlenségeket nem elegendő csupán mérsékelni, hanem esélyt is kell teremteni azoknak az egyéneknek, akik önhibájukon kívül kerültek megfosztott vagy hátrányos helyzetbe. Vagyis ebből az következik, hogy a polgárosodás akkor válik valóra váltható gyakorlattá, ha semmilyen szelekciót nem tartalmaz. Csak abban bízhatunk, hogy az új hatalom szereplői is hasonlóan vélekednek erről.

Dr. Kerékgyártó T. István

Regionális roma fórum Szabolcsban

Szenzációként hatott a bejelentés: egy szabolcs-szatmár-beregi nagyközségben, Nyírlugoson a felnőtt, munkaképes romák körében teljes a foglalkoztatottság. A településen ismeretlen a munkanélküliség. Egy hozzászóló dicsekvés nélkül, de jóleső büszkeséggel mondta, hogy egy másik szabolcsi településen, Tiszadobon jól működik a „kecskeprogram” és a „paradicsomprogram”, ezen a településen viszonylag kevés szociális segélyt intéz a polgármesteri hivatal. Az előadók és a hozzászólók természetesen elsősorban a gondokról, a vágyakról szóltak azon a regionális konferencián, amelyet az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Irodája és az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat Hajdú-Bihar Megyei Irodája szervezett az Országos Önkormányzat közreműködésével. A konferencia napirendjén szerepelt az 1093/1997. sz. Kormányhatározat időarányos végrehajtása. A konferencia munkájában résztvett Farkas Flórián, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke is.

Farkas Kálmán, az OCKÖ alelnöke megnyitó beszédében ezeket mondta:

– 1994. április 9-én, amikor megalakult hazánkban az I. Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat, vele lezárult a magyarországi cigányság előtörténete. Évszázadokig a sötétség bugyraihoz úgy zúdult ránk a gyűlölet, a megaláztatás, a jogfosztottság, a megkülönböztetés, mint a kitörő vulkánból a láva. Ezt gerjesztették különböző államhatalmak. Intézményesített volt a cigányság üldöztetése a legkülönbözőbb ideológiai gyártásával és politikai érvényesítésével. Az elmúlt négy év során mintha a sarkából fordították volna ki a világot. Az eddig lehajtott fejjel járó, megalázott cigányság felemelhette a fejét, s emberi, polgári jogokkal rendelkező állampolgár lett. Olyan kisebbségi törvény született, amellyel új modellt alkottunk. A közismert demokratikus államok sem rendelkeznek hasonlóval. Európában és Európának Magyarország mutatott példát arra, hogyan lehet emberi módon közelíteni a cigánysághoz, ha az ügyét társadalmi rangra emeljük.

Visszavonhatatlanul szerepel az Alkotmányban: a cigányság államalkotó tényező. A roma önkormányzatisággal együtt fokozatosan sorstudatára ébred a cigányság, ennek fontosságát elismeri és segíti az állam. Az elmúlt négy évben olykor hivatalos tényezőkkel is ott állt a kormány az OCKÖ mellett. Válljuk továbbra is: a cigányság nem kormánypárti és nem ellenzéki, hanem cigánypárti, amely egybe esik a demokráciapártisággal. Ezért nyilvánította ki az OCKÖ elnöksége: ha már úgy döntött a parlament, hogy szembe megy saját magával, akkor mi nem vonulunk egyetlen párt védőernyője alá sem.

Igaztalan lennék, ha a tények ismeretében elhallgatnám: ez a kormány többet tett a cigányságért négy év alatt, mint bármely elődje. Óriási kihívás megfordítani a széljárást, s a korábban lenézettek emberi rangra emelni.

Az egyre inkább a sorstudatára ébredő, politizálni megtanuló cigány értelmiség és az OCKÖ feladata, hogy küzdve minden esélyegyenlőtlenség ellen, segítse elő a cigányságnak, mint sajátos etnikumnak a társadalomba való integrálódását. Ez egy hosszú, fájdalmas, küzdelmes feladat, illetve folyamat. Sok-sok türelem szükségeltetik hozzá, mind a cigányság, mind a társadalom és a kormányzat részéről. Fontos, hogy a cigányság integrálódásának folyamatával együtt a cigány

társadalmon belül is olyan kohézió induljon, amely csoportjainak nem a kioltására, hanem testvéri elismerésére törekszik. Ez a folyamat csak együtt vezethet sikerre. Különbön elveszünk. Félelmem a jövőtlenségünkben és nem a demokráciában rejlik. Ha együtt az egész társadalom mozgósítja erejét és a cigányság is akarja jövőjének építését, akkor lehet siker.

Ennek az alapjait rakta le, vetette meg a társadalomban romaprogramként ismert és elismert középtávú csomagterv, amely a cigányság élethelyzetének minden oldalú javítását tűzte zászlajára. Együtt dolgoztuk ki, együtt kell megvalósítani is. Erre kell mozgósítani a roma kisebbségi önkormányzatok minden erejét. Bízom a sikerben, s a cigányokban, akik nem felejtették el, hogy honnan indultak. Nem szabad elkötyavetyélni azt a kiküzdött sikert, amelyet együtt alapoztunk meg.

A magyarországi romák helyzetének javítása érdekében két területnek, a foglalkoztatásnak és az oktatásnak prioritást kell kapnia a jövőben – hangsúlyozta **Farkas Flórián**, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke.

A tanácskozás közben Farkas Flórián az MTI munkatársának nyilatkozva kifejtette: a foglalkoztatás javítására és az oktatás fejlesztésére kidolgozott kormányzati tervek megvalósítását azonnal indítani kell. Hozzátette: a két területet együtt kell kezelni, hiszen foglalkoztatási lehetőség ajánlása nélkül nem lehet eredményesen a tanulást szervezni, miként lehetetlen álláshoz jutni megfelelő képzettség hiányában.

Az oktatásban az érettségizettek számának növelése, illetve a tartós állást ígérő szakmák tanítása a cél. Az utóbbiak

A nyíregyházi konferencia résztvevői

megnevezésére javaslatot kértek a helyi önkormányzatoktól, s háromszáz településről ajánlat is érkezett, például volt tsz. melléküzemágak újraindítására, ipari és agrár romaszövetkezetek létrehozása.

Az önkormányzati vezető elmondta még: javaslatként megfogalmazódott az is, hogy a következő kormánynak ki kell neveznie egy, a romaügyekkel foglalkozó kormánybiztost, aki felel majd a középtávú cselekvési program megvalósításáért. Szükség lenne továbbá a központi költségvetésben elkülöníteni egy olyan alapot, amely anyagilag garantálná az intézkedéssomag sikeres végrehajtását.

Végül Farkas Flórián ismertette az általa vezetett önkormányzat állásfoglalását, miszerint a miniszterelnökhöz fordulnak, és javasolják, hogy jöjjön létre egy parlamenti cigányügyi bizottság, a házelnök vezetésével. Ezáltal lehetővé válna a cigányság érdekeinek országgyűlési képvisellete.

Együd János, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés alelnöke a konferencia résztvevőinek elmondta, hogy korábban pedagógusként dolgozott és sok cigány gyermeket tanított, sok cigány szülőt megismert. Vannak tehát tapasztalatai. Átértzi a cigányság sorsát. A rendszerváltás után a fővárosból és más nagyvárosokból az ingázó romák hazajöttek az alföldi megyékbe, ők voltak a rendszerváltás legnagyobb vesztesei. (Jó, hogy a konferencián vannak magyar értelmiségiek is jegyezte meg a szónok.) A megyei közgyűlés nem hagyta magukra a szabolcsi romákat. A megyei közgyűlésben roma bizottságot hoztak létre. Ennek is köszönhető, hogy beindult a szociális lakásprogram, hogy a romáknak elindítottak több speciális átképző tanfolyamot. Önmagukban nem elegendők a gazdasági intézkedések. A cigányságnak meg kellene tanulni jól politizálni. Az önismereti programokra is szükség van. Mindezekkel együtt a romák úgy jutnak előbbre, ha fogják egymás kezét.

Raduly József, az OCKÖ alelnöke előljáróban elmondta, hogy hazajött, hiszen ő megyeheli, pontosabban gávai. Büszke arra – hangsúlyozta, hogy a 100 tagú Cigányzenekar elnöke is lehet, s a zenekarnak több gávai tagja is van. Az alelnök szólt arról, hogy hazánkban 237 cigány szervezet volt az OCKÖ megalakulása előtt. Jó, hogy létrejött az OCKÖ, mert így egységesebb lehet a fellépés, az érdekképviselés. A kormány is csak egy cigány szervezetet választhat tárgyaló partneréül. Ettől függetlenül a cigányok ügye nem csak a cigányok ügye. S nem csak egy párt ügye, hanem társadalmi ügy.

A gondokról szólva az alelnök megemlítette, hogy egy átlagos cigány családfő háromszor több családtagot tart el, mint egy átlagos magyar családfő. A munkaképes romák hetven százaléka szakma nélküli segédmunkás, így még nehezebb elhelyezkedniük. Az ötletekkel rendelke-

ző, kezdeményező romák csak ritkán és nehezen válhatnak vállalkozóvá, mert az induláshoz nincs tőkéjük, s ha kölcsönt kérnek a banktól, nem kapnak, mert a törlesztéshez nincs meg a hátterük, a garanciájuk. A vállalkozóvá válás pedig sok gondra lehetne megoldás.

Dr. Kerékgyártó T. István társadalomkutató költőinek tűnő kérdése így hangzott: Hová illeszkedjen be a cigányság? A kérdés többek között azért is jogos, mert ketté szakadt az ország. A Dunántúlon már a polgárosodás folyamata zajlik, keleten a neem cigányok között is sok a szegény ember. A felkapaszkodás lehetősége keleten még kisebb, aki szegénységbe született, többnyire ott is marad. Gond, hogy a többség 70%-a rossz véleménnyel van a cigányságról. Ami a feladatokat illeti, jó volna, ha a cigányság kultúráját beolvasztanák a magyarság kultúrájába. A társadalomkutató azt is hangsúlyozta: „A tehetség döntse el, hogy ki hová kerüljön, és ne a bőrszín.”

Nagy érdeklődés kísérte **dr. Eperjesi Tamásnak**, a Földművelésügyi Minisztérium osztályvezetőjének előadását. Az FM a Magyarországi Cigányokért Közalapítvánnyal közösen több módon támogatja a romákat. A tehetséggondozó programokat is támogatja majd a minisztérium. Baranya megyében beindult a romák kistérségi programja, ez ígéretesnek mutatkozik. Ezért az osztályvezető javasolta a konferencia résztvevőinek: tegyenek javaslatot, hol legyenek támogatott kistérségi programok. Arra is gondolni kell, miként lehetne létrehozni pénzalapot a romák földbérletére, földvásárlására. Az osztályvezető végül bejelentette, hogy tájékoztató kiadvány jelent meg romáknak ezzel a címmel: A kezdő gazda.

Dr. Pankucsi Márta, a Művelődési és Köznevelési Minisztérium képviselője hozzászólásában hangsúlyozta, hogy a roma gyerekeknek nagyon fontos a 8 osztály elvégzése, hiszen enélkül nehezen lehet elindulni az életben. Hasznos kezdeményezés, országos példa lehet – mondta a szónok –, hogy a Nyíregyházi Tanárképző Főiskolán összelet roma programot indítsanak. Ennek keretében a leendő pedagógusokat felkészítik a cigány gyerekekkel való foglalkozásra, itt tan-

Farkas Flórián

tárgy lesz a romológia is. Öröndetes az is, hogy egyre több cigány közösségi házat hoznak létre Magyarországon. Itt említette a szónok, hogy Budapesten belátható időn belül létrehozzák az Országos Cigány Művelődési és Információs Központot.

Baksai Zoltán, az Országos Közmunka Tanács képviselője a konferencián arról szólt, hogy a közmunka program keretében 40 százalékban romákat foglalkoztatnak és ez jó. A munkaügyi miniszter a közelmúltban Nyírlugoson járt és az utcán megszólított egy romát: „Maga a köz munkán mennyit keres?” Ez volt a válasza: „Családom négy tagja havonta több mint százezer forintot visz haza.”

Dr. Csányi Klára alezredes, a BM képviselője elmondta: a rendőrök kiképzésénél, továbbképzésénél elmondják, hogy tilos a megkülönböztetés. Néha előadást tartanak ezzel a címmel: A cigány nép ismerete.

A hozzászólásoknál a nyíregyházi **Balogh Artúr** arra panaszkodott, hogy 30 pályázatot adtak be és egy sem nyert. A kisvárdai **Lakatos István** sürgette, hogy ősszel egy roma képviselőt is juttassanak be a megyei közgyűlésbe. A tiszadobi romák képviselői arról szóltak, hogy a sikeres földprogram mellett náluk fapográram is volt, vagyis a helyi polgármesterrel és az erdőszel összefogva kedvezményes tűzfát kaptak a roma családok.

A konferencia a 100 Tagú Cigányzenekar színpompás műsorával ért véget.

Nábrándi Lajos

HÉVÍZEN RENDEZTÉK A NEMZETKÖZI ROMA FOGLALKOZTATÁSI KONFERENCIÁT

Április 21-től 23-ig Hévíz adott otthont a Nemzetközi Roma Foglalkoztatási Konferenciának. Lőcse és Alsópáhok után a harmadikban megrendezett nívós programon a házigazdák mellett megjelent Románia, Ausztria, Szlovénia, Csehország és Szlovákia küldöttsége is. A háromnapos konferencia témája a foglalkoztatás és a lakáskörülmények helyzete volt, amit a 6-6 főből álló delegációk több oldalról közelítettek meg. A konferenciát **Kiss Ambrus**, a Zala Megyei Munkaügyi Központ igazgatója nyitott meg, majd **Vértes Árpád**, Hévíz város polgármestere köszöntötte a munkaügyi szakemberekből és cigányszervezeti vezetőkből álló küldöttségeket. Az első napon az országok képviselői számoltak be az elmúlt egy év tapasztalatairól, hiszen a nemzetközi találkozó céljának megfelelően szeretné a jól bevált módszereket ajánlás formájában is közreadni. A második napon kerültek sorra az egyes országok projekt-bemutatói. Többek között nagy sikert aratott az Oberwarti Roma Tanácsadó Intézet munkanélküliek számára készült projektje, amelyik a kétoldali bizalomra és az igénylők önbizalmára támaszkodva sorolja fel a tevékenységi formákat. Magyarországot a Tatahánya-Mésztelep 200 közmunkást foglalkoztató és Nagykanizsa sokoldalú erőfeszítéseit felsorakoztató, a társadalmi beilleszkedést, a szociális integrációt célzó módszerei képviselték. Ugyancsak ezen a napon került sor sajtótermékek bemutatására is, közöttük nagy sikerrel az Oberwartban kiadott Romani Patri és a kedves kis cigány nyelvű gyerekújság, a Mri Mükni Mini Multu megtekintésére.

A Carbona Hotelban ideális helyet kapott konferencia a harmadik napon záródokumentum megfogalmazásával ért véget, amelyben a felelősség kérdésén túl helyet kaptak a munkapiaci és foglalkoztatás-politikai intézkedések is. Így a konferencia résztvevői szükségesnek tartották egy nemzetközi „projektbörze” kiépítését, támogató programsorozatok kidolgozását, valamint nemzeti, bilaterális és multilaterális pilot-projektek megvalósítását és dokumentálását a roma munkanélküliség felszámolása érdekében.

Tisztelt Konferencia!

Köszöntöm a III. nemzetközi roma foglalkoztatási konferencián megjelent vendégeket, a 6 közép-kelet-európai ország munkaügyi szakembereit, cigány szervezeteinek képviselőit, akik készek és akarnak tenni a cigányság élethelyzetének javítása érdekében.

Önök az elkövetkező napokban arról tanácskoznak, miként foghatnak össze az államok munkaügyi igazgatásának szakemberei, a romák, a civil szervezetek, a társadalom mind szélesebb rétegei abból a célból, hogy foglalkoztatáspolitikánk – bátran mondhatom: társadalmi életünk – egyik legégetőbb kérdésére megoldási módokat találjanak. A munkaerőpiacon nincs – de nem is lehet – jelen mindenki egyenlő eséllyel. A pozíciók azonban javíthatók, a hátrányok csökkenthetők, sőt, leküzdhetők. Az ehhez vezető út azonban hosszú és nem zökkenőmentes, s a siker széles körű társadalmi összefogásra, együttműködésre, néha bizony szemléltetváltásra is szükség van.

A magyar munkaügyi tárca kiemelten figyel azokra a rétegekre, amelyek a munkaerőpiacra kisebb eséllyel érkeznek, vagy oda esélyek hiányában belépni sem tudnak. A prioritások közé tartozik a romák foglalkoztatásának elősegítése is. A munkaügyi tárca első lépésként olyan intézkedéseket tett, amelyek a folyamatos életvitel biztosításához elengedhetetlenek. Sokak számára jelent így megoldást a közhasznú foglalkoztatás és a közmunka. A cél azonban az elsődleges munkaerőpiacon való foglalkoztatás elősegítése, illetve az ehhez szükséges körülmények megteremtése. Olyan foglalkoztatási formákat, kombinációkat kell tudnunk találni, amelyek munkasikereket jelentenek a romák számára. Az előrelépés alapjául a gazdasági növekedés és az ezzel párhuzamos munkahelyteremtés szolgálhat, s ennek Magyarországon reménykeltő esélyei mutatkoznak.

Az előrelépés másik fontos kritériuma a piacképes szakképzettség. Bár az általános iskolai végzettség terén jelentős előrehaladás tapasztalható, nem lehetünk elégedettek a szakképesítéssel, s külön nem a felsőfokú végzettséggel rendelkező romák arányával. Közös a felelősség abban, hogy a képzettségműveltségi hátrány könnyebben leküzdhető legyen, s mind kevesebben szoruljanak a társadalom, ezzel együtt a munkaerőpiac perifériájára.

E gondolatok jegyében kívánok Önöknek a fentebb felvázolt célok mielőbbi megvalósítását elősegítő, eredményes együttgondolkodást.

Kiss Péter
munkaügyi miniszter

Minisztériumi küldöttség az elnökségben

Csehország küldöttsége

A diszkrimináció rejtve vagy nyíltan – de él

A Nemzetközi Roma Foglalkoztatási Konferencián a nyitó előadást dr. Garzó Lilla, a Munkaügyi Minisztérium helyettes államtitkára tartotta. Először elemezte a kiindulási helyzetet, amely szerint az elmúlt egy évben minőségi növekedést tapasztalt, hiszen erősödött az újabb konferencia célkitűzéseibe és funkciójába vetett bizalom. Mindez lehetővé tesz egy állandó, határokon átnyúló együttműködést, ami majd kölcsönös és intézményes tapasztalatcserevé válik.

Ezután a magyar helyzet elemzésére került sor. A helyettes államtitkár asszony elmondta, a magyar szakértő eleget tett a megállapodásban foglaltaknak, az előrehaladás azonban lassú. Az országban megindult gazdasági növekedés, a szabad-piaci rendszer kiszélesedése némileg javított a roma lakosság helyzetén, de az „állam védő keze”, az intézményesített segítség nem vonható ki a cigány foglalkoztatási politikából. Egyetlen országban, így hazánkban sem lehet csak roma foglalkoztatási programot indítani, de az egész társadalmat átfogó foglalkoztatási programban velük mégis külön számolni kell. Nagy tartalékok vannak a vállalkozásokban – folytatta dr. Garzó Lilla, de el kell oda jutnunk, hogy ne csak cigány vállalkozó alkalmazzon cigányt, hanem természetes legyen az, hogy a borszín nem kizáró momentum a munkavállalásban. Egyáltalán nem csillapult a diszkrimináció, sok rejtett formája meg egyenesen fejlődőképes.

Az alapiskolai végzettség hiánya úgy látszik Magyarországon stagnáló probléma, ezért bizonyos munkától a cigányok már eleve elesnek, meg sem próbálják a bizonyítást. Nagy értéke van azoknak az eredményes képzési, átképzési programoknak, amelyek munkaadói igényekre támaszkodnak, felzárkóztatást eredményeznek, megélhetést nyújtanak, s a reményvesztett egyének számára új lehetőségeket teremtenek meg. Igen jó, ha a nem romáknak indított képzések előkészítői előre tudják, hogy milyen arányban vesznek majd igénybe cigányok, hiszen a tapasztalatok azt mutatják, hogy a résztvevőknek a fele általában közülük kerül ki.

Nyitóbeszéde végén az államtitkár helyettes asszony még elmondta, hogy nyilvánvaló, hogy gyakorlatilag mind a hat érintett országban éleződik a munkaerőpiaci helyzet azáltal is, hogy a romák többnyire azokban a régiókban élnek, melyekre kedvezőtlen gazdasági struktúra és ezáltal magas munkanélküliség jellemző.

Módszertani tájékoztató füzet települési és cigány kisebbségi önkormányzatok részére

A Nemzetközi Roma Foglalkoztatási Konferencián mutatták be az 1997. decemberében, a Munkaügyi Minisztérium gondozásában megjelent 90 oldalas kis módszertani tájékoztató füzetet. Kiss Péter munkaügyi miniszter a kötet előszavában a kormánynak arról a tö-

rekvéséről ír, amelyik naponként megnyilvánul, amelyiket a magyar társadalom érezhet is; tételeken arról, hogy milyen segítség nyújtható a korszerűsödő munkaerő piac közepette a cigányságnak.

A módszertani füzet olyan jó példákat, olyan eredményesen funkcionáló programokat sorakoztat fel, amelyek kisebbségi és települési önkormányzatoknak, érdekvédelmi szervezeteknek, civil szerződéseknél, de akár munkaügyi központoknak is segítséget nyújthatnak. Az első fejezet a legfontosabb foglalkozáspolitikai eszközökkel és pályázati lehetőségekkel foglalkozik, a második helyi cigány érdekű foglalkozási programokat mutat be, majd utal a társadalmi szervekkel történő kapcsolatépítés magyar lehetőségeire, végül, az utolsó fejezetben a nem a Munkaügyi Minisztérium szakmai irányításával működő, de ezt a tárcát közvetlenül érintő támogatási konstrukciók terén is útmutatást ad.

Többször is elhangzott, hogy Magyarországon mindez az ismert, módszer, program, együtt, egy kötetben még nem jelent meg, s valóban ugyanúgy kézikönyvként használhatja a munkaerő irányítás akármelyik szintjén vagy a polgármesteri hivatal illetékes osztályán dolgozó tisztviselő a kisebbségi önkormányzat bármelyik tagja. Bizonyára érdeklődésre tarthat számot az eredményes külföldi és magyar helyi cigány érdekű foglalkoztatási programok bemutatása. Így az angliai Bredford városának „Jobmate” (tanácsadó!) programja, a kecskeméti „Újra dolgozom” rendszere, az „Álláska-pocs” Ózdról, de a kiskunmajsaiak és a nógrádiak több célravezető, már kipróbált módszere is. A nagykanizsai és debreceni cigány kisebbségi önkormányzat együttműködési mintát mutatott be, több megye pedig közreadta, hogy 1995-96-ban milyen munkaerőpiaci képzést indított be.

A Kacsér Ferenc (Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Munkaügyi Központ) szerkesztésében és a Munkaügyi Minisztérium Foglalkoztatási Programok Főosztályán - egyetértésben a Cigányügyi Koordinációs Tanáccsal - kiadott módszertani tájékoztató füzet végén közérdekű címek (telefonszámokkal!) listája is megtalálható. Ez is jelentős gondot vesz le az érdekelték válláról, hiszen eddig csak több forrásból lehetett az illetékes szervek címét begyűjteni.

Büki Erzsébet

A HOLOCAUST 53. ÉVFORDULÓJÁRA

„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük, mert ez a törvény, és ezt tanítják a próféták”

/Máté ev.7.r 12. vers/

Kedves Testvéreim!

Ezt a megszólítást nem a megszokás, hanem a meggyőződés mondatja velem, hisz hitem szerint az emberiség „egy véreből teremtett”, így testvérei vagyunk egymásnak.

Szívem szerint átengedtem volna ezt a helyet valakinek, aki személyesen szenvedő részese volt a népirtó fasizmusnak. Úgy gondolom ugyanis, hogy e mostani alkalmunk egyik alapvető célja az emlékeztetés, nehogy még egyszer megtörténhessenek olyan dolgok, melyek ártatlan emberek millióit kergették mérhetetlen szenvedésbe, majd halálba csak azért, mert egy néphez tartoztak, egy vallásban gyakorolták hitüket, egy nyelvnek, egy kultúrának voltak a részesei.

Szívem szerint átengedtem volna a helyemet egy olyan valakinek, aki most szenvedő részese a faji és egyéb előítéleteknek. Sajnos ilyenek is sokan vannak, hisz tudott, hogy például napjainkban sok cigány ember esik áldozatul a cigányokkal szembeni gyűlöletnek: csak Csehországban több mint harminc áldozatról beszélnek. Egy ilyen évfordulón talán hitelesebben emelhetné fel a szavát a faji megkülönböztetés bármilyen formája ellen az, aki maga is valamelyik veszélyeztetett népcsoporthoz tartozik. Igaz ugyan, hogy sokan tartozunk valamilyen szempont szerint hátrányos helyzetű kisebbséghez, de azért például a cigányságuk miatt hátrányos helyzetűeknél könnyebb a dolgunk. Mindenesetre mi sem vagyunk teljesen hiteltelenek, amikor arról beszélünk, hogy át tudjuk érezni azt, hogy mit jelent napjainkban hátrányos helyzetűnek és emiatt lenéztetnek, megvetettnek lenni.

Ma én itt az úgynevezett többségi népcsoportot képviseltem. A többség „nevében” szégyellem magam a múlt miatt, hisz azokat a szenvedéseket, amelyekre itt most emlékezünk, azoknak a mártírhalálát, akikre ez az emlékmű emlékeztet, Európa szinte minden pontján a többségben lévő okozták.

Szégyellem magam, mert ismereteim szerint nagyon kevés ember állt ki az ártatlanul szenvedők mellett és nagyon kevesen tettek – igaz, adott esetben akár

életüket is kockáztatva az ellen, hogy ne pusztuljanak el embertömegek.

Nagyon szégyellem magam, mert a helyzet mára sem változott sokat. Magam is sok olyan emberrel találkozom, akik ma is antiszemita vagy még inkább cigányellenesek. Azért szégyellem magam, mert sok kor többeségi társadalmában újra termelődik az idegengyűlölet, egyes népcéknek, társadalmi rétegeknek a lenézése, megvetése, ami ma is elvezethet a progromokig, akár gyilkosságokig is. Szégyellem, hogy bár sok helyen van pénz, van tudás az emberek közötti előítéletek legyőzésére, mégsem változik érdemben a helyzet.

Szégyellem, hogy például Magyarországon az oktatás-nevelés még mindig alig tesz valamit azért, hogy a cigány gyermekek felzárkózhassanak.

Szégyellem, hogy hazánkban az oktatás-nevelés még mindig szinte semmit nem tesz azért, hogy a zsidókat, cigányokat, idegeneket ne meg nem értes, ne félelem, ne az előítéletek, ne a gyűlölet fogadják.

Egyházi emberként – ez esetben is mások helyett – szégyellem, hogy egyházaink sem állnak feladataik magaslátán akkor, amikor például az előítéletek leküzdéséről, a másság elfogadásáról, a rászorulókon való segítségéről van szó. Lehetett volna – és lehetne ma is –, kellett volna – és kellene most is –, hogy másképp menjenek a dolgok.

Én szégyellem magam mások helyett, de ettől még nem változik semmi. A holocaustra való emlékezés során azt kell tudatosítani magunkban, hogy bár személy szerint esetleg nem tettünk (történetesen életkorunknál fogva adott esetben nem is tehattunk) semmit a második világháborús események során zsidó vagy cigány embertársaink ellen, de nem biztos, hogy jobbak vagyunk elődeinknél. Márpedig ahhoz, hogy cigány, zsidó és más embercsoportokhoz tartozó testvéreink nyugodtan élhessenek, megbecsült polgárai legyenek hazánkban (a közösek!), jobbaknak kell lennünk. Ez az em-

lékmű engem mindig elkötelez: tégy még többet és még jobban, különösen hovatartozásuk miatt hátrányos helyzetű embertársaidért!

Mit tehetek?

Felhívhatom – és fel is kell, hogy hívjam – a környezetemben lévő figyelmét arra, hogy nem szabad elfelejteni azt, ami annyi ártatlan ember szenvedését és halálát okozta.

Felhívhatom – és fel is kell, hogy hívjam – a környezetemben lévő figyelmét arra, hogy ma is sok embernek vannak faji előítéletei. A faji előítélet erkölcsi döntés kérdése, következtetésképp lehet és kell ellene küzdeni.

Képviselhetem – és kell is képviselnem – azt az álláspontot, miszerint a mai magyar oktatási rendszerben, gondolkodásban többet lehet és kell tenni azért, hogy csökkenjenek az előítéletek, hogy kisebb legyen az esély az előítéletekből fakadó diszkriminációra, az erőszakos cselekményekre.

Személy szerint is még nagyobb elkötelezettséget érezhetek és tettekben valósíthatok meg, hogy azok a cigány emberek, akikkel személyes kapcsolat alakult ki, vagy munkám valamilyen formában rájuk vonatkozik, hozzájuk kapcsolódik, maguk is érezzék, hogy szeretem őket és ebből következően igyekszem megtenni mindent, hogy ők is jól érezzék magukat ebben az országban, ebben a világban.

Ezekkel a gondolatokkal hajtom meg fejemet az áldozatok előtt, és ezzel kötelezek el mindenkit: tegyünk meg minden tőlünk telhetőt, hogy újabb áldozatok ne lehessenek!

Dr. Hadházy Antal
a református cigány misszió vezetője

Szakmunkásvizsga a „Roma Esély” Szakiskolában

Kétsztesdős kemény munka után a napokban érkezett el 38 fiatal, hogy bizonyítsa a kezdeti idők elszántságának megalapozott háttére volt. A szakmunkásvizsga valamennyiük számára az út első szakaszának a végét jelenti. A siker nemcsak lezárása annak a két éves, örömmel, bánattal, vidámsággal és feszültséggel teli időszaknak, amely tanulóléveiket jellemezte, hanem egyfajta kezdete is a felnőttkornak. Némelyikük ezután szeretne továbbtanulni, többen közülük itt maradnak, másik – a már megtanultra épülő, azt elmélyítő –, szakmát elsajátítani és jónéhányan közülük belépnek a munka világába. Segély helyett a fizetésre számíthatnak, a holnap bizonytalansága helyett pedig a munka, az alkotás, a termelés hozta elégedettség lesz a részük. A kezdeti 54 főből napjainkra végez 38. Sok ez, vagy kevés, tehetnének fel a kérdést, hiszen tudjuk, ha egy ember is elvész, már indokolt a rosszkedv. De ha egy valakit munkához juttattunk, már örömet érezhetünk. Mi hát a helyes válasz?

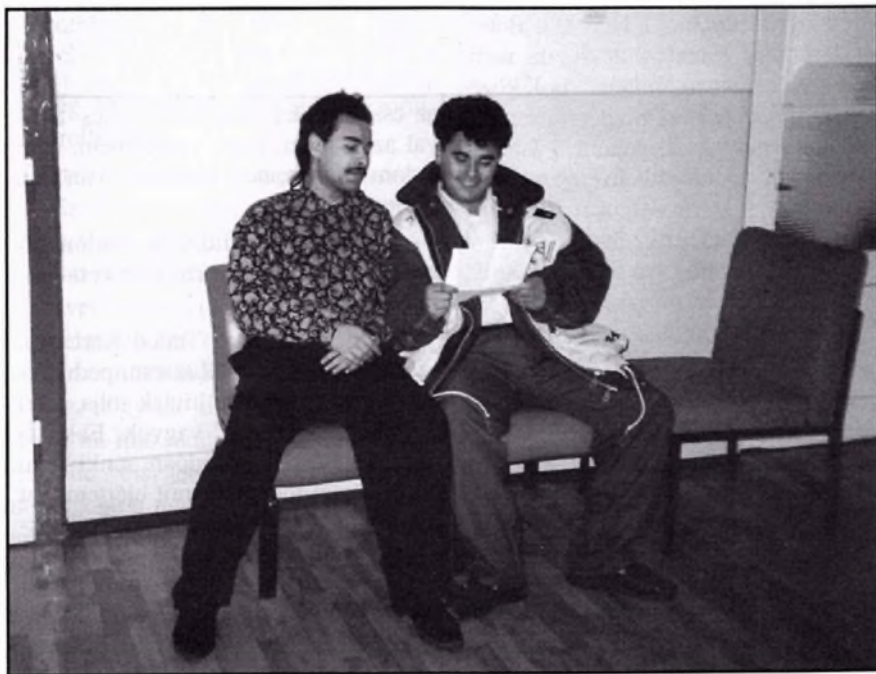
Talán a kezdetek felidézése segíthet. Amikor a Lungo Drom és az OCKÖ vezetői, szakértői évekkal ezelőtt kidolgozták oktatási programjukat, égető szükségként merült fel annak kíváncsága, hogy legyen egy olyan, saját iskola, ahol a halmozottan hátrányos hely-

zetű cigány és nem cigány gyerekek az iskolarendszerbe visszakerülve szakmát tanulhassanak, munkaerőpiaci elhelyezkedésüket ezzel is támogatva. A meglévő iskolaszervezet nem adott lehetőséget arra, hogy ezek a gyerekek minden segítség nélkül visszakerülhessenek az általuk idegennek tartott, szorongást és feszültséget adó iskolába. Eltávolodtak, mert emberségükben, cigányságukban többszörösen megbántott, megszégyenített és kiközösített gyerekként képtelenek voltak megoldást találni. A „Roma Esély” Alternatív Alapítványi Szakiskola ennek feloldására vállalkozott.

A kezdeti létszám itt is csökkent, az akkori lelkesedésbe bizony némi ürmös is vegyült. Volt diák, aki nem bírt visszaillieszkedni a tanítás-tanulás rendjébe, visszahúzza őt a haveri-baráti kör csellengő életmódja, a családi környezet nem segít, közönyös életmódja. Mások megnősültek, férjhez mentek, családot alapítottak. Volt, akik elköltöztek, de új lakóhelyükön már beiratkoztak egy másik iskolába és ott folytatták a megkezdett és újra megízlelt tanulást. A túlnyomó többség azonban maradt. Két esztendőn át jártak iskolába, hóban, szélben, napsütésben, ahogy azt tenni kell. Tiszabó, Tiszaroff, Jánoshida, Abony és még lehetne sorolni a településeket, ahonnan naponta

több órát bussoztak a tanulás, a tudás és nem utolsósorban a megismert baráti kör kedvéért. Tanulmányi kirándulások, nyári táborok, klubdelutánok tartották a diákeveket, miközben a fél-évi-évvégi vizsgák sikeresen lezajlottak. Ösztöndíj, egyszeri jutalom, egyéb segítség támogatta őket elhatározásuk véghezvitelében, melynek koronája most a szakmunkásvizsga.

Parkgondozók nyolcan szerettek volna lenni. A szolnoki Gyermekvárosi Szakiskola tanmühelyében letöltött gyakorlatuk, valamint az elméleti képzés következtében – köszönhető ez Szilvás Ágnes, Koczka Tibor és Földvári József oktatóknak –, valamennyien sikeres vizsgát tehettek. Az elkövetkező napok tehát az iskola egyik támogatójának, a Megyei Munkaügyi Központ illetékeseinek a munkábaállást segítő felkészítő munkájáról szólnak. Útfenntartó szakmunkásnak kilencen tanultak. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Állami Közútkezelő Közhasznú Társaság szolnoki üzemegységén Pujcsi Mihály, Fogarasi Péter és Borgulya András oktatták őket a szakma minden fortélyára. Eredményességüket az Állami Közúti Műszaki és Információs Kht. vizsgabizottsága ítéli meg. A végzetek valamennyien kemény, de igen hasznos munkával kereshetik meg boldogulásuk pénzét. A harmadik csoport a számítógép kezelők. A huszonegy diák meglehetősen nagy izgalommal készül a nagy megmérettetésre. Néhányan, a sikeres vizsga után érettségivel adó intézménybe mennek tovább tanulni. Mások maradnak és elvégzik a gépiró-szövegszerkesztő szakot is. Lesz azonban olyan is, akit már biztos munkahely vár. Boldogulásuk már csak a saját kezükben van. Az iskola megtette, amit lehet. A Lungo Drom és az OCKÖ képviselői akkor, annak idején azzal a feladattal bízták meg a nevelőket, szakértőket, társadalmi segítőket, hogy a leszakadt, lemaradt, iskolából kibukott és emberi méltóságban megbántott gyerekeknek kínáljon lehetőséget ez az új intézmény. Legyen valóban esély a hátrányos helyzetű cigány és nem cigány fiataloknak. A napokban zajló szakmunkásvizsgák jelzik, a program sikerrel bíztat. A többi már a jövő feladata.

Vizsgára várva

Holt fákba faragott álom

Beszélgetés Tyukodi László karcagi faszobrásszal

Hogy mit jelent nekünk, cigányoknak a szerteágazó gyökerű, vastag, erős törzsű égfelé nyúló koronájú fa? A múltat, a jelent és a jövőt. Ez az, ami megtestesíti identitástudatunkat. A rög-höz kötött szerteágazó gyökere a múltat jeleníti meg, melyben a gyökerek az ősi kultúrájához ragaszkodó cigányságot jelképezik, a törzs az összetartozást, a megedzett, fennmaradásáért keményen küzdő népet, az égbenyúló kusza koronája pedig len kultúrája sokszínűségét, a jövőbe vetett bizodalmát, rügyfakasztó, újrasarjadó reményét. De vannak közöttünk olyanok, akiknek modern gondolatvilágukból adódóan más is jelent a fa, mint például annak a faragó művésznek, aki Karcagon él és munkálkodik, és akinek Karcag város első ízben adott helyt munkáinak bemutatására, hogy megoszthassa velünk, itt élő emberekkel a holt fákba faragott álmainak világát.

Kiállításának megnyitója 1998. április 6-án volt a karcagi Déryné Művelődési és Ifjúsági Központban, ahol **Körmendi Lajos** József Attila díjas író nyitotta meg a tárlatot a nagyközönség előtt. A faszobrász, Tyukodi László e kiállításon vallott önmagáról, munkásságáról a Lungo Drom számára.

– Beszélgettem annak idején a Szolnok megyei Néplap egyik újságírójával arról, hogy honnan is van nekem a fa megmunkálásához való tehetségem. A családomnak muzsikások voltak az ősai, legalább négyszáz évre visszavezetve itt, Karcagon, így a gyökerek mást mondanak. Én ebből a szempontból nézve talán azt mondhatom, hogy „mazsola” vagyok, mert kilógok a sorból. Igaz, tanultam zenét öt évig, de nem szerettem. Azt hittem, hogy zenészek az a jó, aki nagyon tud, és én abbahagytam, mert nem szerettem és nem tudtam úgy. A nyolc osztály elvégzése után elmentem dolgozni, csavarogni. Mindegy volt, csak tanulni ne kelljen.

– Valóban ennyire hadilábon álltál a tanulással?

– Tudod, az is hozzátartozik, hogy akkoriban ezt nem mindenki tehette

meg, mármint hogy tanuljon, inkább dolgozott, hogy megélhessen.

– És meddig tartott ez a vándorélet korszakod?

– Egészen a katonaságig. A katonaság adott egyfajta indulópontot, úgynevezett ugródeszkát a lábam alá. Beteget, asztmás gyerek voltam, de nem szereltek le, hanem a tartalékosak közé soroztak. Az égegyadta világon semmi dolgom nem volt. Lógattam a lábam, unatkoztam és elkezdtem rajzolgatni, csak úgy, egyszerű dolgokat. Egyszer egy kisdarab fára lerajzoltam Petőfit – a tűzforintosról másolva –, és az egyik bentí roma haver megkérdezte: miért nem faragod ki, ha már egyszer úgy is ráérsz? Nekifogtam, kifaragtam. Jött még hozzá két-három faragásom, szobrom, olyan igazi naív munkák, és kiállították a honvédségnél. Nagy sikerem volt. És ugye a siker milyen, ha megtapasztalják? Nem lehet abbahagyni. Rádásul, ott díjazták a sikert. Aztán jöttek a kiállítások sorban, ősszel, tavasszal, Szolnokon és környékén.

– A gyökereknél én arra gondolok, hogy nálad ez nem egy tradicionális munka, viszont a cigányságnak a fa

mindig ott volt az életükben, mint szimbólum, a kerék, a földanya, az erdő, az erdőanya.

– Látod, ez egy nagyon jó gondolat. A romának a kanalizálás, teknővályás, kosárfonás, ezek természetes dolgok voltak. Megmunkálták és kialakították a fát, ami most már művészet. Akkor is az volt valójában, de azt hitték, hogy az csak munka, csak megélhetés. Szóval azért lehet, hogy valahonnan, nem tudom honnan, de a véremben van ez a tehetség.

– Teljesen autodidakta módon tanultál, vagy voltak bizonyos értelemben segítők?

– Senki a világon. Tudod Karcagon ez az első önálló kiállításom, pedig 27 éve faragok. Ide nem hívtak soha, mert hogy „roma gyerek” vagyok. Ebből a megközelítésből adódóan senki nem állt a hátam mögött. Amit elértem, azt magamnak köszönhetem. Máshol sokszor volt már tárlatom. Hajdúszoboszlón, Kecskeméten, Szolnokon. Rendszeresen hívnak nemzetközi alkotó táborokba és a Budapesti Tavasz Fesztiválra is. Azt kellett itthon tapasztalnom, amit az ember egy bibliai mon-

dásban is oly sokat hall, hogy senki nem lehet próféta a saját hazájában. És ez valóban így van, de most mégis elmondhatom, hogy jöttem, láttam, győztem.

– Elhiszem, hogy egy művésznek minden munkája kedves, de biztos van olyan munkád ami közelebb áll hozzád, mint a többi.

– Nekem mindig az utolsó a legkedvesebb, de azért van egy domborművem és egy szobrom, ami kedvesebb az összes többinél, ez pedig a **Boros Lajos** prímás királyról faragott dombormű, illetve a Száztagú Cigány Zenekar Karcag város javára rendezett jótékonysági koncertjére faragott „Madonna” című alkotásom, amit Boros Lajosnak adhattam át szeretetem és tiszteletem jeléül és emlékül magam és a karcagi cigányság nevében.

– És mik a terveid a jövőre nézve? Mit szeretnél elérni még? Hova szeretnél eljutni a műveiddel?

– Tervek? Hogy mit szeretnék? Alkotni, alkotni és alkotni. Itt Karcagon élni, dolgozni továbbra is. Szeretnék csak ebből élni, hogy egy kicsit anyagilag is díjazza a munkám. Szeretnék köztéri monumentális alkotásokon munkálkodni, élni a családommal együtt ezt a kis földhözragadt életemet és jobb, megbecsültebb művészsorsot.

Néztem az egyszerű embert, aki szereténységében szűkszavúan beszélt magáról. De beszéltek helyette művei. A Kunság hiedelemvilágát meglelevenítő Táltost, a Búsuló juhászt, az egész emberiség szenvedését tükröző Apostolt és sorolhatnám...

Hirtelen felvillan bennem a felismerés. Ez az ember muzsikál! Talán még ő sem tudja. Míg művésztársai a fából faragott hegedűből csalják elő a lelket és szívet melengető hangokat, addig ő beledolgozza ezeket a dallamokat a fába, és szemünkön keresztül jut el a lelkünkig, hogy ott kinek-kinek indíttatása szerint muzsikáljon. A néhol keserves, de elszánt munkássága gyümölcsként a művész életfáján, megérdemelten „aranyalma” termett; 1996-ban megyei Nívó-díjat kapott.

Kívánom még neked, Laci, magam és a Lungo Drom nevében, hogy életfádon még sok ilyen „aranyalma” teremjen.

Nyugdíjas klubdelután Karcagon

A karcagi „Barna Gyöngyök” roma folk táncsoport és önképzőköri tizedes szívvű táncos gyermekei nagy fába vágta a fejszéjüket vezetőjükkel – **Farkasné Rózsi**ka néniel –, aki lassan két évüze vezet az önképző roma folk-kört. Rózsiika néni az yerekekkel együtt keservesen gyűjtögetett és a megspórolt „tallérokhol” a város öreg roma nyugdíjsai részére klubdelután szeretett volna szervezni.

A szépen összerakott garasok sajnos nem tették lehetővé egyhamar az álom megvalósítását, de a Jó Isten segedelmével, hiszen ő mindig segít, szponzorokra, támogatókra találtak a szolnoki „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány, a Lungo Drom és a karcagi Déryné Művelődési és Ifjúsági Ház személyében. Így május 22-én vált valóra az álom. A rendezvény előtt a „Barna Gyöngyök” vezetőjét kérdeztem lehetőségeikről, álmairól, vágyaikról.

– Évek óta harcolunk a gyermekekkel ezért a napért. Sokszor felléptünk kisebb-nagyobb műsorral, rendezvényeket szerveztünk, de a pénzünk mindig kevés volt. Ha nem állt volna a hátunk mögött a „Lungo Drom” és az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány,

amely 15.000 Ft-tal támogatta a rendezvényünket és a Déryné Művelődési és Ifjúsági Központ vezetősége, amely díjmentesen átengedte részünkre a termet, nem tudom mikor valósulhatott volna meg a régi álmunk. Ezúton köszönöm meg az idősek és a gyermekek nevében a támogatást és a segítséget. Ilyen még nem volt Karcagon, hogy valaki gondolt volna a roma nyugdíjasokra! Örülök, hogy mi megvalósíthatuk ezt a rendezvényt, hogy a szegénysorsú, idős emberek életébe színt, egy kis vidámságot vihettünk, mosolyt csalhattunk az arcukra.

– Van-e még olyan álmunk, ami nem valósult meg, de tesznek és tenni is fognak azért, hogy valóra váljon?

– Sok álmunk van, de ezek egyenlőre csak szép tervek. A legfontosabb tovább vinni az önképzőkört. A „Barna Gyöngyök” táncos yerekei felnőnek, elmennek, de helyükre újak lépnek. Meglátni azt, hogy mennyire fontos nekünk, romáknak a kultúránk és hagyományaink megőrzése. Remélem egyre több gyermek, fiatal érzi majd át ennek jelentőségét és fogja felvállalni cigányságát ebben a mai nehéz helyzetben.

Én ezt akarom valóra váltani, és remélem, hogy segídöm továbbra is mellettem állnak, így a Lungo Drom, az Oktatási Alapítvány, a Déryné Művelődési Központ vezetősége, valamint az élettársam, **Mihácsi Lajos**, aki úgy „tesz-vesz” a Barna Gyöngyök yerekeiért, mintha sajátjai lennének.

A megnyitó beszéd után **Kályi Violetta**, József Attila Mama című versével indult a műsor, majd a „Barna Gyöngyök” roma-folk táncsoport adott ízelítőt repertoárjukból, amit a modern jazzbalett úni lányai és a szavaló kör zárt.

A műsort követően szeretetvendégséget tartottak, ahol egy kis lakomával és meghitt, családias beszélgetéssel zárták az időseknek rendezett zenés delután.

Az oldalpárt írta: **Alex D'Saide**

Fotók: **Csabai István**

UTAZÓ NAGYKÖVETEINK

A 100 Tagú Cigány Zenekar Lisszabonban

1998. május 20. 8 óra 30 perc, Ferihegy 2.

A 100 Tagú Cigány Zenekar német, olasz, francia, belga, ausztráliai, új-zélandi, japán, guatemalai, szlovák, görög, török, ausztriai, svájci és amerikai turné után most Portugáliát, annak fővárosát, Lisszabont indul meghódítani.

Kedves Olvasó!

Induljunk el együtt! Képzeltben legyenek Önök is részesei a 100 Tagú Cigány Zenekar lisszaboni sikereinek.

Hogyan is kezdődött?

– Mint a szép és a rút együvé tartozása, úgy hozta össze a történelem a jót és a rosszat, az örömet és a bánatot. Annak idején, 1984-ben, a nagyszerű primásfejedelem, **Járóka Sándor** temetésén találkoztunk valamennyien zenészek, s búsultunk az

élet ily szörnyű firtorán. Egy temetésnek kell ahhoz lennie, hogy ennyi sok cigányzenész összejöjjön, találkozzon. De akkor vetődött fel a gondolat is, meg kellene örökíteni ezt a találkozást. Talán azzal a legméltóbban, hogy közös zenekart alkotunk, örömmel, ahogy az illendő. Amikor az ezer muzsikos utolsó útjára kísérté barátunkat fogadtuk meg ezt, s váltottuk valóra.

1985. november 2-án megalakult a világ első és egyetlen ilyen nagylétszámú cigányzenekara, akkor még, mint Budapest Cigányzenekar. Egy sajnálatos pénzügyi vállalkozás után az emberek szétszéledtek, rosszkedvűen hitüket veszítették, s úgy tűnt, a kár jövátelhetetlen.

Ismét egy szomorú esemény, **Nagy Imre** emlékeztető temetésének napja az, ami megoldást hozott. Másnap, mikor megkerestek a zenésztársaim, hogy vállaljam el a 100 Tagú irányítását, már nem volt visszaút. Közel másfél esztendeig nem működött a zenekar, az emberek csalódtak, kiábrándultak voltak. Úgy vélték, az én irányításom alatt visszanyerhető a

sajnálatosan elvesztett tekintély – mondta **Raduly József** a zenekar elnöke, fáradhatatlan irányítója.

Egy kis földrajz

Portugália Nyugat-Európa kevésbé ismert országa. Hosszabb határvonalai nyugaton az Atlanti-óceán mentén futnak, keleten Spanyolországgal határosak. A mintegy 10 milliós ország fővárosa a több dombon elszórtan fekvő Lisszabon. Macskaköves síkatorok, aprócska terek és kovácsoltvas erkélyes, fehérre meszelt házak labiruntusa emelkedik a Tejo folyó széles torkolatvidékének peremén.

*

Idé, ebbe a sokszínű városba érkezett meg a 100 Tagú Cigány Zenekar 3 órás repülőút után, hogy másnap megnyissa a világkiállítást.

A lisszaboni expó Az óceánok, a jövő örökségei elnevezést kapta. Az öt kilométer hosszan, a Tejo folyó mentén felépített expóvárosban több mint 150 ország képviselteti magát, köztük hazánk is.

A repülőtérrel az expóvárosba visz bennünket az autóbusz, ahol a hivatalos ügyintézés után ebéd vár bennünket – bár az idő már közelebb jár a vacsorához.

18 óra van, mikorra megérkezünk a szálláshelyünkre, egy szállodává alakított óceánjáróra, az EXPO '98 elnevezésű hajóra. Amíg az elhelyezésre várunk, a nagy melegben jól esik a légkondicionált helyiségekben várakozni. A beszélgetések alkalmával – immár sokadszor – felelegetnek egy nevet: **Berki László** nevét. A 100 Tagú volt művészeti vezetője – mint mondják – igazi polihisztor volt a cigányzenének. Halálával pótolhatatlan veszteség érte a zenekart.

30 perc marad a zenészeknek a felkészülésre. 19 órakor már indulni kell a próba helyszínére.

Másnap, május 21-én – többórás várakozás után – este 8 órakor 150 ország nagykövetei, királyok, sejkék részvételével a 100 Tagú Cigány Zenekar megnyitja a Lisszaboni Világkiállítást. Az előadás után **Gyenge András** magyarországi lisszaboni

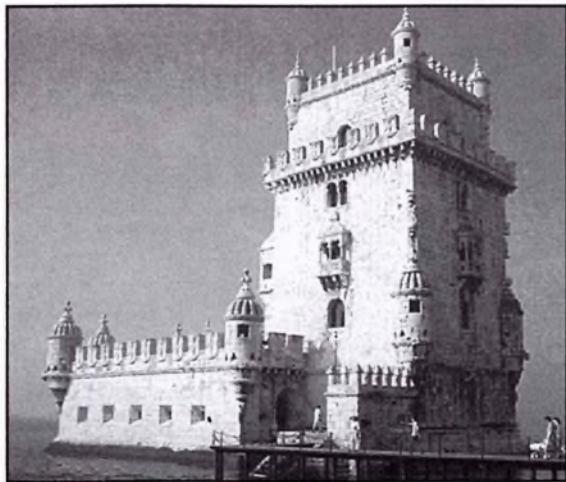
Raduly József eligazítást tart

Jöhetnek a vendégek... (a világiállítás megnyitója előtt)

nagykövete meleg szavakkal mond köszönetet a Zenekarnak és **Bangó Margit** énekesnőnek.

Május 22-én délelőtt városnézésen veszünk részt. Az idő kevés, de arra elég, hogy megállapítsuk, Lisszabon elbűvölően szép. Megnézzük – többek között – a Jeromosok kolostorát. Ez a fehér márványból épült építészeti remek Portugália tengerentúli hódításait megőrkítő kőfaragványokkal díszített épület. Megcsodáljuk a Belém tornyot, mely a Tejo partjánál magasodik. A múltban a főváros védelmét szolgálta és politikai

A Belém torony

csempék alkalmazása. A gyönyörűen festett kerámialapok nemcsak templomok falait, palotákat és az ország egyéb történelmi emlékeit díszítik, de a szerény magánépületek külső homlokzatán vagy belsejében is láthatóak.

A zenekar tagjai tudják, mennyivel gazdagodnak egy-egy ilyen út után: addig ismeretlen, más kultúrával ismerkednek meg, még akkor is, ha csak nagyon rövid idő van minderre.

Este a nagyközönség előtt lép fel a zenekar. Minden szék gazdára talált a szabadtéri színpad nézőterén. Többeknek csak állóhely jut, sokan a földre telepednek.

És a 100 Tagú Cigány Zenekar elkezdi játszani. 100 elegáns, fekete szmokingos zenész. Liszt, Brahms, Erkel, J. Strauss, Sarasate, Rossini darabok hangzanak fel, de hogy! Hogyan is szokta mondani Raduly József? A világon egyedülálló zenekar. Valóban az! Aki még nem hallotta őket játszani, nem tudja elképzelni azt a varázslatot, ami a színpadon történik. Sígni kell és örülni zenéjük hallatán. **Ökrös**

foglyok börtöne volt. Ma Lisszabon egyik leginkább lencsevégre kívánczó látványossága.

Mór örökség az azulejo

Oszkár cimbalomvirtuóz játékát állva tapsolta a közönség csakúgy, mint **Balogh Dezső** gyönyörű klarinétszólóját, **Buffó Rigó Sándor**, **Lendvai Csócsi József** és ifj. **Berki László** primások játékát. A 12 éves **Liszt Jenőke** cimbalom szólója is nagy tapsot kap.

A szünet után piros és kék arany-sújtásos mellényekben lépnek újra a színpadra. A második rész sztárja **Bangó Margit**, de ma este sajnos – rosszullete miatt – nélkülöznünk kell Őt. A táncosok mindent megtesznek, de Ő nagyon hiányzik. Hajnali 2 óra-kor ér véget a koncert.

Még aznap délelőtt hazarepülünk Magyarországra.

A 100 Tagú Cigány Zenekar német, olasz, francia, belga, ausztráliai, új-zélandi, japán, guatemalai, szlovák, görög, török, ausztriai, svájci és amerikai turnék után most Portugáliát, annak fővárosát, Lisszabont is meghódította.

Utóirat: Mondják, a 100 Tagú Cigány Zenekar a legjobb diplomatája hazánknak, hiszen művészei messze földön is dicsőséget szereznek országunknak. E sorok írója ennek most személyesen is tanúja lehetett. Már csak azt nem értem, hogyan lehet az, hogy ez a Zenekar, 1995 óta nem részesül állami támogatásban?!

Paksi Éva

Megérkeztünk – Buffo Rigó Sándorné,
Buffó Rigó Sándor és Raduly Józsefné
a lisszaboni repülőtéren

A 100 Tagú „elfoglalja”
az óceánjárót

A 100 TAGÚ LISSZABONBAN

Az EXPO '98 hivatalos megnyitójára
150 ország képviselői voltak hivatalosak

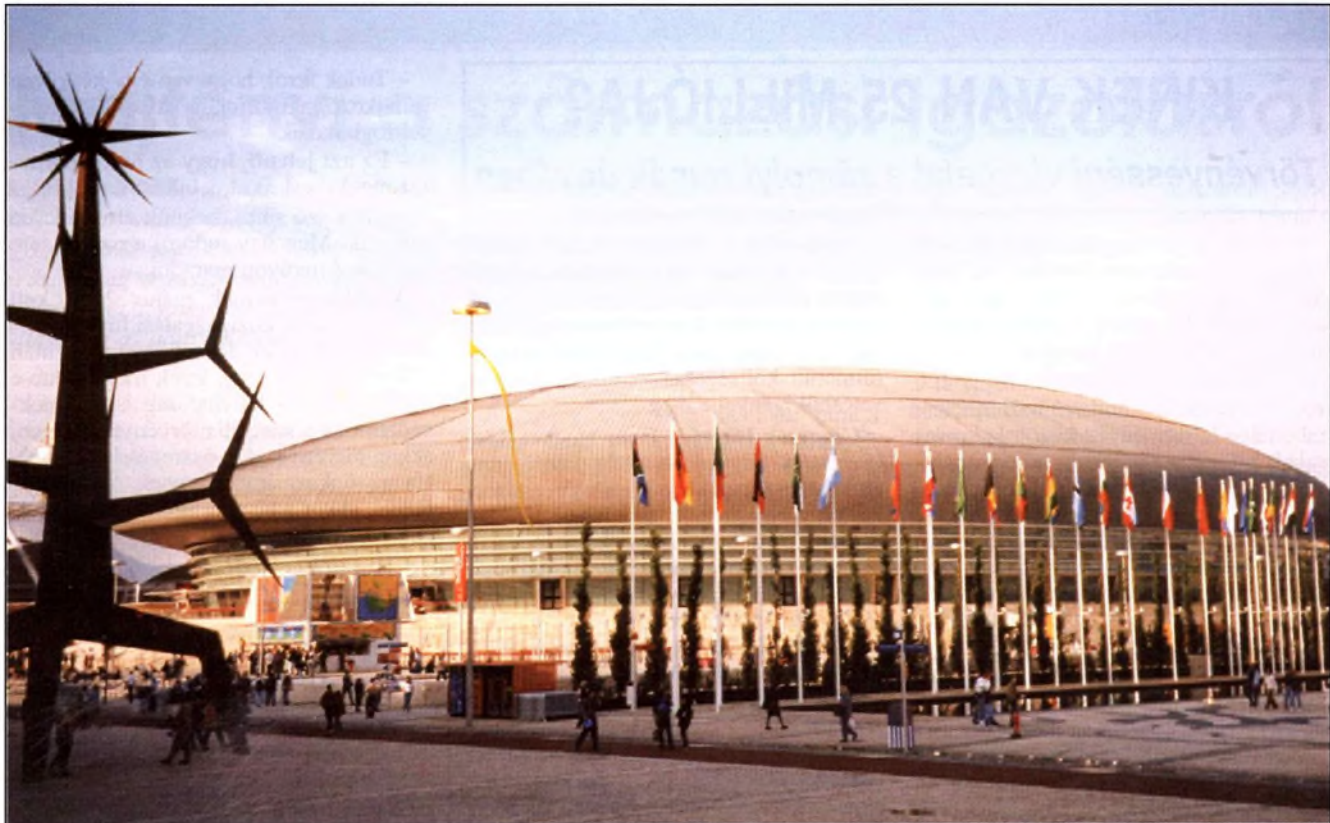
Villanásnyi Lisszabon

Bangó Margit

Próba

A világiállítás egyik részlete

A világon egyedülálló

Gyenge András nagykövet köszönetet mond a zenekarnak

A Raduly család és Ledvai Csócsi József

Hazafelé

Fotók: Paksi Éva

KINEK VAN 25 MILLIÓJA?

Törvényességi vizsgálat a zámolyi romák ügyében

Törvényességi vizsgálatot folytat saját hatáskörében, illetve a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnökének felkérésére a zámolyi romák ügyében a Fejér Megyei Közigazgatási Hivatal.

Zámolyon immár hetedik hónapja él a helyi művelődési otthon színháztermében embertelen körülmények között hat roma család. Eltökélt szándékuk, hogyha helyzetük nem változik meg hamarosan, Kanadába vándorolnak. A megyei közigazgatási hivatal most azt vizsgálja: törvényes volt-e a helyi önkormányzat azon határozata, amely – egyebek mellett – kimondta, hogy a romáknak július végéig el kell hagyniuk a színháztermet.

Az ügy előzménye: a családok – tizenhét gyerekről és tizenhárom felnőttől van szó – rossz állapotban lévő cselédházakban éltek tavaly október 31-ig, amikor egy hirtelen jött vihar elsöpörte az egyik ház tetejét. Az önkormányzat az életveszélyessé vált épületekből kiköltöztette a családokat, s ideiglenesen a helyi művelődési otthon színháztermében helyezte el őket. A cselédházakat ezután ledózerolták.

Ez hét hónappal ezelőtt történt. **Horváth János**, a település polgármestere azóta sem tud megoldást találni a romák problémájára. A Belügyminisztériumnál kezdte, ahonnan a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatalhoz irányították. Ennek vezetője, **Hegyesiné dr. Orsós Éva** azt tanácsolta neki, hogy próbáljon saját elképzelést kidolgozni. A polgármester ezután azt ajánlotta a romáknak, hogy keressenek a környéken olcsón megvásárolható lakásokat, mert abban bízott, hogy a fehérvári Rádió útiak országos botránya után előbb-utóbb állami segítséget kap a romák elhelyezésére alkalmas otthonok megvásárlására. A lakásokért azonban senki nem fizette ki a csaknem 25 millió forintot.

A romák azóta a művelődési házban rekedtek. Jelenleg is ott élnek – áramszolgáltatás nélkül. Időközben a helyi önkormányzat március 26-án határozatot hozott. Ez egyebek között rögzíti: „A művelődési házba a polgármester által ideiglenesen beszállásolt cigány családoknak az ideiglenes lakhatást július 31-ig megszünteti. Kötelezi a benn tartózkodókat, hogy az épületet eredeti állapotában visszaadják a céljának megfelelő használatára Zámoly lakossága részére. A testület elegendőnek tartja a hátralévő időt arra, hogy a Zámolyon jogcím nélkül lakók, tulajdonnal nem rendelkező cigány családoknak az állam által történő elhelyezése – vagy önálló elhelyezkedése

– megoldható legyen. Kinyilvánítja, hogy a probléma megoldásához semmilyen támogatást biztosítani nem tud, egyúttal kötelezi a polgármestert, hogy a cigányok ideiglenes elhelyezése kapcsán fölmerült költségeket az állami költségvetésből igényelje meg.”

Glencsér József, a Fejér Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője kérdésemre elmondta: a napokban levelet írt a zámolyi polgármesternek, amelyben tisztázó kérdéseket tett föl az ügygel kapcsolatban. Ezek a következők: Az érintett családok mikor és mely településekről költöztek Zámolyra, s rendelkeznek-e ideiglenes vagy állandó bejelentett lakással? A gyermekek közül hányan részesülnek óvodai ellátásban, az iskolások hol végzik tanulmányaikat? Milyen szociális ellátási kötelezettséget és terhet jelent az önkormányzat számára a családok megélhetéséhez nyújtott támogatás? Glencsér József szerint e kérdések pontos megválaszolása után már világos képet lehet kapni arról, törvényt sért-e az önkormányzat határozata. A közigazgatási hivatal vezetője elmondta továbbá: fölhívta a zámolyi polgármester figyelmét arra – ezt egyébként megtette a megyei önkormányzat elnöke is –, hogy pályázhat olyan településfejlesztési pénzekre, amelyek felhasználásával az ügy megoldódhatna. A zámolyi polgármesternek ugyanazokat a kérdéseket tettem fel, mint amelyeket a közigazgatási hivatal. Ő válaszában elmondta: nem tudja, honnan jöttek a romák, van Zámolyon bejelentett állandó lakásuk – igaz, ezeket a helyhatóság már ledózeroltatta –, rendszeres gyermekvédelmi támogatást, állandó szociális segélyt és jövedelempótló támogatást kapnak, továbbá 50 százalékos gyermekékeztetési támogatást. Átmeneti segélyt is gyakran igényelnek, de azt gyakorta elutasítják. Arra a kérdésemre, hogy miért, a polgármester így válaszolt:

– Azért, mert a férfiaknak itálra mindig van pénzük.

Amikor azt tudakolom tőle, hogy igényel-e pályázati támogatást a romák helyzetének megoldására, azt feleli:

– Ha eljön az ideje, pályázunk, mert valamiből helyre kell hozni a művelődési házunkat.

– **Nem a romák elhelyezésének megoldására pályáznak pénzért?**

– Nem, a művelődési otthon helyrehozatalára.

– **Polgármester úr, lát ön esélyt arra, hogy elhelyezzék a családokat?**

– Tudok arról, hogy van egy-két olyan vállalkozó, aki szociális lakások építésével foglalkozik.

– **Ez azt jelenti, hogy az önkormányzat megkeresi őket, s lakásokat épít?**

– Erről szó sincs, nekünk erre nincsen pénzünk. Meg úgy tudom, a romák sem akarnak Zámolyon maradni.

A polgármesternek május 25-ig kell választ adnia a közigazgatási hivatal kérdéseire. Glencsér József szerint ezután világos képet kapnak arról, megsértette-e határozatával a helyhatóság a gyermekvédelmi és a szociális törvényt. Ha igen, akkor törvényességi észrevételt tesznek. Ha az önkormányzat ennek nem tette eleget, akkor a hivatal bírósághoz fordulhat.

(Népszabadság, 1998. május 13.)

Nemzetközi díjas Uszka

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Uszka község polgármestere, valamint a település polgárai nyerték el a magyarországi pályázók közül az Európai Unió és az Egyesült Államok által létrehozott Demokráciáért és Civil Társadalomért Díjat.

A 20 ezer amerikai dollár pénzjutalommal járó oklevelet **Göncz Árpád** köztársasági elnök adta át **Peter Tufo** amerikai, **Nigel Thorpe** brit nagykövet, továbbá az Európai Unió képviselőjében megjelent **Eckhardt Jaedtker** társaságában. Göncz Árpád beszédében a társadalom legkomolyabb erőforrásainak nevezte a civilszervezeteket. A Marshall-terv 50. és a római egyezmény 40. évfordulója alkalmából idén alapított elismerés ötven regionális győztesének nevét – köztük a magyar nyertest – az Európai Unió az Egyesült Államok csúcserőkeztetésén, a magyarországi ünnepséggel egy időben, Londonban hozták nyilvánosságra. Az egész régiót felölelő program keretében 28 országból küldték be a díjra javasoltak névsorát. A díjra öt jelöltet, Uszka község mellett a Másság Alapítványt, a Roma Sajtóközpontot, a Közösségfejlesztők Egyesületét, valamint a Csapi Általános Iskolát és Diákotthont javasoltak. Az említett négy magyar pályázót az ünnepségen elismerő oklevelet vett át.

A másság iránti teljes toleranciát, a pozitív diszkriminációt tartottuk mindig szem előtt – mondja **Sértő-Radics István**, Uszka polgármestere.

A díjjal együtt járó 20 ezer dollárt gyermekékeztetésre, tanszervásárlásra, munkahelyteremtésre fordítják, elképzelhető, hogy egy közalapítvány formájában.

(Magyar Hírlap 1998. május 19.)

Majtényi a származási igazolásról

Kisebbségi önkormányzat nem jogosult kiadni valamely tény vagy állapot igazolásáról hatósági bizonyítványt - erősíti meg a kisebbségi ombudsman véleményét tegnap elkészült állásfoglalásában az adatvédelmi biztos.

A Roma Polgárjogi Alapítvány csütörtöki, éjszakába nyúló rendezvényén hosszas vita folyt a cigány kivándorlásról. Elhangzott, hogy nem feltétlenül a leginkább rossz gazdasági helyzetben lévő romák akarnak Kanadába vándorolni. Mások állították, hogy tudomásuk szerint több roma család menedéket kapott és letelepedett a tengerentúlon.

Balogh Sándor, a Nemzetközi Roma Szövetség alelnöke ezzel szemben arra kérte a magyarországi romákat, ne vándoroljanak ki Kanadába. A közelmúltban hasonló tartalmú közleményt fogalmazott az országos cigány kisebbségi önkormányzat is. Balogh elmondta, hogy a parlamenti válaszítások külföldi megfigyelőjeként érkezett Budapestre

– lapunknak kijelentette: a cigányok nem számíthatnak politikai menedékre Kanadában. Megtűntük: a roma bevándorlók megérkezésük után hat hónapig érvényes ideiglenes tartózkodási engedélyt kapnak, de ügyük elbírálása után nincs esélyük arra, hogy legálisan Kanadában maradjanak.

A cigány szövetség alelnöke bírálta azokat a roma szervezeteket, amelyek származási igazolást írnak a hozzájuk fordulóknak. Szerinte ugyanis ezzel lényegében bátorítást adnak a cigány családoknak. Balogh Sándor hozzátette, hogy álláspontját **Tom Lantos**, magyar származású amerikai szenátor is osztja.

Orsós Éva, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke kérésére **Majtényi László** adatvédelmi biztos megvizsgálta a józsefvárosi cigány önkormányzat által kiadott igazolások jogszerűségét. Tegnap elkészült állásfoglalásában Majtényi László úgy fogalmaz: az „igazolás” kiadása ellentétben a személyes adatok védelméről és a közér-

dekű adatok nyilvánosságáról szóló törvénnyel. Hatósági igazolás cigány származásról nem szólhat, – írja –, ilyen tényről ugyanis semmiféle szervnek nem lehet hivatalos tudomása, nyilvántartása. Az ilyen tartalmú igazolás viszont olyan látszatot kelt, hogy „kibocsátója rendelkezik az igazolásban foglalt tényállítás alapjául szolgáló dokumentációval, nyilvántartással”.

Majtényi egyetért **Kaltenbach Jenő** kisebbségi ombudsman véleményével, s leszögezi: a kisebbségi önkormányzat nem hatóság, ezért nem jogosult kiadni valamely tény vagy állapot igazolásáról hatósági bizonyítványt. Ugyanakkor az etnikai hovatartozás kinyilvánítása és az erről szóló dokumentum kiállítása adatvédelmi szempontból jogszerű is lehet. Például akkor, ha – noha ennek semmilyen közjogi jellege nem lehet – cigány párt, kulturális egyesület, társadalmi szervezet valamely tagja kérésére etnikai adatot tartalmazó igazolást ad ki.

(Népszabadság, 1998. május 9.)

Vádirat az ausztriai levélbombás ügyében

Az Ausztriát négy éven át rettegésben tartó levélbombák és csőbombák készítésével vádolt **Franz Fuchs** nem vallotta be ugyan tettét, ám számos jel, és a kihallgatások alatt sok részletkérdésben tanúsított jártassága arra utal, hogy egyedüli tettesnek tekinthető. A nyomozás lezárásával a grazi államügyész most vádat emel.

A nyomozás eddigi eredményéről **Karl Schlögl** belügyminiszter tegnap tájékoztatta a parlamentet. A mintegy 2000 oldalt kitevő kihallgatási jegyzőkönyv és több szakértői tanulmány alapján nem bizonyosodott be, hogy ténylegesen létezne a Bajuvár Felszabadítási Hadsereg, amelynek nevében a robbantásokat vállaló levelek íródtak, s amelyre Fuchs minduntalan hivatkozik. A 49 éves Fuchs, aki tavaly őszi letartóztatásakor egy éppen magánál tartott bombát felrobbantott, és eközben mindkét kézfejét elvesztette, pontos felvilágosítással szolgált a levél- és csőbom-

bák műszaki adatairól. Részletkérdésekben vallott, magára vállalta például egy-egy bomba készítését, a felsőőri – négy roma életét kioltó – csőbomba helyszínre szállítását, egy-egy levél megírását, ám minden esetben hivatkozott a meg nem nevezett és elő nem állítható társakra is. Behizonyosodott ugyanakkor, hogy a felsőőri bombánál használt víz összetétele azonos a Fuchs grallai házában vezetékéből származóval. Az ügyészség Fuchs vallomása nélkül is elegendőnek tartja a bizonyítékokat az összesen 700 oldalas vádirat igazolására.

Az ügy valószínűleg össze kerülhet az esküdthírség elé. Maga Fuchs is életfogytiglani ítéletre számít. A levélbombamerényletekben 27 személy sebesült meg, közülük a legsúlyosabban **Helmuth Zilk**, volt bécsi polgármester, s négy személy életét veszítette. A pszichiátriai vizsgálatok szerint Fuchs beszámítható, s így tetteiért felelősségre vonható.

(Magyar Hírlap, 1998. május 14.)

Közalapítvány a cigányokért

(MTI) Kétéves fennállása alatt csaknem 300 millió forintot fordított céljai megvalósítására a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány – közölte Váci Márta igazgató szerdán Budapesten az MTI-vel.

A kuratórium ünnepi ülése előtt elhangzott tájékoztatás szerint pályázati támogatásaik több mint 230 településre, mintegy 2100 családhoz jutottak el, emellett csaknem 800 diák kaphatott ösztöndíjat. A közalapítvány létrehozásáról 1995 decemberében döntött a kormány. A kuratórium 1996 tavasza óta négy kiemelt támogatási területre összpontosítva hirdette meg pályázatait.

A megélhetést támogató programokat a cigány kisebbségi és települési önkormányzatoknak, valamint civil szervezeteknek ajánlották. Az egyéni egzisztencia megteremtését szolgálta a cigány vállalkozók számára nyújtott kamatmentes kölcsön, az ösztöndíjak pedig általános iskolás és középiskolás cigány gyerekek tanulmányaihoz nyújtottak biztosabb anyagi hátteret.

A közalapítvány évről évre támogatja a hátrányos megkülönböztetés ellen küzdő jogvédő irodák tevékenységét is.

Ebben az évben a kuratórium mintegy 250 millió forintot oszthat szét. Idei ösztöndíj-pályázatukat várhatóan májusban jelentetik meg.

„KIRÁLYOK” BUDAPESTEN

Április 27-én Budapesten lépett fel a világhírű Gipsy Kings, a flamenco királyai, eredeti felállásban.

Az együttes – amely összetételében két családra épül – a Franciaország déli részén, a francia-spanyol határ környékén meghonosodott, rendkívül izgal-

mas kultúrából meríti zenei témáit. Súlyosan igen nehéz eldönteni mennyi a produkcióban a rock, a pop, a jazz, a flamenco, a francia, a spanyol és a cigány népzene aránya. A mediterrán dallamvilág, a flamenco, a francia, a spanyol és a cigány népzene aránya. A mediterrán dallamvilág, a flamenco és a több ezer éves cigány népzene találkozásából valami egészen szenzációs dolog született.

A hét tagú zenekar vezetője, s egyben az egyik családja feje **Nicolas Reyes**, ő a vezető énekes is. Rajta kívül még 2 Reyes családtag énekel. A **Balliar** család a négy gitárost adja. A Gipsy Kings tagjai komolyan érdeklődnek hazánk zenei kultúrája iránt. Magyarországra utazásuk előtt alaposan tanulmányozták a magyar népzene és a cigány zenét. Az együttes igen sokat tesz az etnikumok közötti barátságért.

Vendégünk: Mohácsi Vilmos

Mohácsi Vilmos kezdeti életútja hasonló és szinte már szokványos zenészsors, amelyet a bevált tradíciók irányítanak.

Vili édesapja cimbalmos: ügyes, rámenős, olyan ember aki a maga erejéből küzdött fel magát, s csak ebben bízik, no meg a tehetségében. Ésszel és pénzzel szinte bármit el tudott érni...

Vili gyermekkorra hasonló a többi gyermekpalántáéhoz, mintha indigóval írták volna az életüket. Az apa dédelgett álma útjára indul a fiúban, s talán messzebbre jut el majd. Minden zenész apa végkifejlett álma az: a fiából nagyobb muzsikusi legyen... Ennek az

álomnak az oltárára helyeznek mindent. Így volt ez Vili életében is.

A fiú mosolyogva beült ebbe az álomringlispilbe élvezte a „szabadságot”, a diszkót, a lezser életet, de belül, a lelkében szorongott, félt, maga sem tudta, hogy miért, de érezte, hogy egyre jobban hatalmába keríti a depresszió. S ráadásul megbetegedett: fehérféreg-allergiát kapott, ami kiütéseket, puffadást, fulladást idézett elő. Vili kénytelen mellőzni az étrendjéből a húst, a tejtermékeket, s minden olyan fehérjét tartalmazó ételt, ami azonnali reakciót váltott ki a szervezetében.

Mindössze tizenhét éves, és máris olyan terhet cipel, amely rendszeres ál-

matlanságot idéz elő, s a megnövekedett félelem megkóstoltatja vele a halál ízét... Egy ilyen reményvesztett éjszakai hangulatban, valahonnan az emlékek mélyéből: eszébe jutott, hogy az egyik ismerőse beszélt neki Jézusról, s ez a beszélgetés most mentőövként szállt feléje. Vili görcsösen megragadta a mentőövet, amely Jézus neve volt, s érezte, hogy egy láthatatlan erő a partra segíti.

Vili ezután megtért: befogadta a szívbe Jézust – hívő keresztény lett. Isten ígéje által megismerte az igazságot, amely megszabadította a depressziótól, az allergia is eltűnt, azóta nyakra-főre cheti a fehérjét. Isten egy újfajta látást adott Vilinek a szabadságról, amely így szól: „bármit megtehetsz, de nem minden válik a hasznodra”. Ez a szelektív látás egy másfajta életmóddal eredményezett az életében.

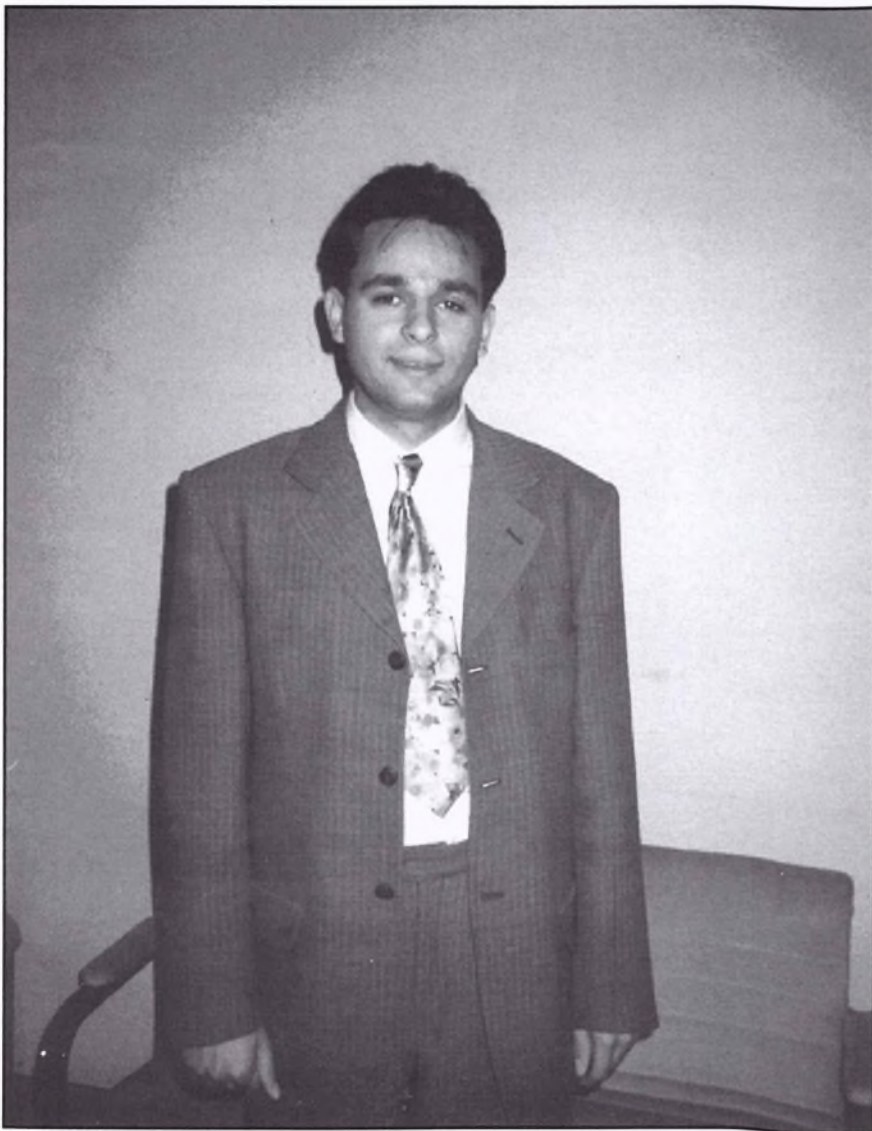
Azóta Isten törvénye szerint él, s ez az élet elhozta számára az igazi szabadságot, amely kontrollálni tudja a jót és a rosszat, s eltudja választani az igazat a hamistól.

Mohácsi Vilmos számára már korántsem lett olyan vonzó a zenész élet – a roma zenészsors –, az éttermi muzsikálás. Idegen lett számára, amivel korábban egyetértett: a kanyhallóság, a gizdaság, a sok lóvé, a törtetés. Vili már nem akar ezen a kenyéren élni.

Mohácsi Vilmos, a Zeneművészeti Főiskola első éves hallgatója, cimbalom szakra jár. Tervei szerint szerepel a későbbiek folyamán a zeneoktatás zene-tanárként. A tanulmányait a Zsigó Jenő által képviselt Cigány Módszertani Központ és a Soros Alapítvány támogatja.

Vili az elmúlt napokban házasodott – a felesége is hívő keresztény. Bizakodóak, nem félnek a jövőtől, mert élő kapcsolatuk van Istennel, s ez a kötelék átsegíti őket a korhadt hídon is, ahol mások megtorpannak, ott ők bizakodóan kelnek át, mert a hit creje a problémák fölé emeli őket.

Rácz Lajos

Mohácsi Vilmos a Zeneművészeti Főiskola cimbalom szakára jár

FÉLFORDULAT HELYETT

„Nem csak közös úton, ahol annyian mennek, nem csak külön úton, hol annyian elesnek.

Sosem arcom nélkül, mindig vissza is nézve, hol csillagá szűkül magányos ember-rése.”

(Szöllősi Zoltán)

Az európai demokráciák történetében a négy évenkénti választások a lehető legtermészetesebb eseménynek számítanak. Mert igazán gyökeres fordulat nem következik be, legfeljebb a kormányzati hatalom főszeplői cserélődnek ki. A jogállamiság intézményrendszere nem sérül, hiszen a választópolgárok többsége semmilyen körülmények között nem akar és nem tud lemondani a viszonylagos jólétről és biztonságról. Más a helyzet azonban akkor, ha azok vannak többségben, akik a szegénységet és a bizonytalanságot élik át. Méghozzá nap mint nap. Nyilván ebben az esetben összehasonlíthatatlanul nehezebb választani, s olyan politikai program mellett hitet tenni, amelyik – a jól hangzó ígéretek mellett – a megvalósítás konkrét lehetőségeit hordozza. Vagyis arról van szó, hogy sem az állampolgári hiszékenység, sem a döntés elodázása nem vezet sehová.

Az állampolgári tudatosságnak ugyan vannak fokozatai, s az is nyilvánvaló, hogy a hiteles információk mindenképp segítenek a döntésben, a lényeg mégis azzal függ össze, hogy ki milyen alapértékeket vall magának. Ha valaki fontosnak tartja az esélyegyenlőséget, a társadalmi igazságosságot, a szolidaritást, nyilván olyan politikai erőt támogat, amelyik legalább minimális garanciákkal szavatolja ezek megvalósulását. Mégpedig nemzetgazdasági szinten is. Habár igaz az, hogy a polgári demokráciában az állam szerepe szükségképpen csökken, de az mégsem képzelhető el, hogy teljes egészében helyettesíthetni lehetne. Ha arra gondolunk,

hányféle alapítványra lenne szükség akárcsak a minimális eredmények eléréséhez is, színte felsorolni sem lehetne. Ugyanakkor a piacgazdaság könyörtelen logikájának érvényesítése csak a vesztesek számát gyarapítja. S a jelenleg társadalmi körülmények között szemmel láthatóan az utóbbiak vannak többségben. Éppen ezért fontos, hogy a társadalom aljára szorultak is érvényesítsék érdekeiket.

VÍZVÁLASZTÓ

Az országgyűlési választások lezárultával bizonyosan új kormányzati hatalom jön létre, amelynek – jobb esetben – négy éve lesz arra, hogy programját megvalósítsa. Legalább a szándékok szintjén, hiszen – ahogyan a rendszerváltozás elmúlt időszaka mutatja – a külső körülményekre való hivatkozás mindig utólag válik értéktelvé. Ám bármi történik is, egy pillanatra sem feledkezhetünk el arról, hogy az elkövetkezendő időszak mindeképp vízválasztót jelent. Abban az értelemben is, hogy az előző kurzusokra való visszamutogatás teljességgel hiteltelenné válik. Egyszerűen nem lesz értelme arra hivatkozni, hogy melyik kormány mit, hogyan és miért rontott el. A cáfolhatatlan teljesítmény lesz fontos. A múlt félelmetes kötőerejével szemben is. Ha pedig ezt elfogadjuk, azzal is szembesülnünk kell, hogy a társadalom végletes kettéhasadtsága mérséklése érdekében olyan állami segítségnyújtásra van szükség, amelynek révén az alulélők képesek lesznek a felkapaszkodásra. S ebben az esetben sem csupán a cigányságról van szó, hanem mindazon társadalmi csoportokról, melyek önerejükől képtelenek helyzetükön változtatni. Ha bárki úgy gondolná, hogy a gazdasági fejlődés eredményeképpen automatikusan csökkennek az egyenlőtlenségek, óhatatlanul a sugallt illúziók rabjává válik.

NEM KEZDŐDHET MINDEN ELŐLRŐL

Már csak azért is, mivel az előnyök kihasználása eleve rögzült esélytelenségen alapul. Egyszerűbben fogalmazva: akinek az idejét a mindennapi életfenntartás köti le, aligha képes azzal foglalkozni, hogy valamilyen sikeres vállalkozásba fogjon. Ehhez egyetlen feltétel sem áll rendelkezésére. Mindebben viszont az a szomorú és felháborító, hogy a társadalom több mint két harmada kényszerül szembeülni ezzel a ténnyel. De ebből mégsem következik az, hogy reménytelenül kellene szemlélni az előttünk álló éveket. A társadalmi igazságosság elérésére irányuló kényszer kikerülhetetlen. Csak rajta keresztül juthatunk előbbre. Mert az is tény, hogy az elmúlt évtized legalább arra megtanított mindenkit, hogy bármiféle ígéret csupán annyit ér, amennyi megvalósul belőle. Fordulat már volt, a félfordulatok viszont mindig kockázatosak. Annak ellenére is, ha veszélyességük nem látható előre. Ebben az esetben pedig – ahogyan **Parancs János** egyik költeményében írja – valóban „jó volna valódi vigaszra lelni, csillapítani az egymásra acsargók eszellen dühét, ami megmérgezi a normális emberi kapcsolatokat, alig lehet itt már valakivel eszmét, véleményt cserélni, mert eltorzultak, elvadultak ismét a játékszabályok, farsangolnak az ügyes lepuskások, a józan észnek most nincs becsülete”.

Megannyiszor átéljük ezt az érzést a köznapokban, s így joggal gondolhatunk arra, hogy ezek után sem lesz másképp. De ez mégiscsak terméketlen kétely lenne, hiszen miközben – az idézett költő szóhasználatával élve – „ami látható, az valami mást takar, magába olvaszt, elrejt, idegen, más-lényegű elemeket”, abban bizonyosak lehetünk, hogy nem kezdődhet minden előről.

Dr. Kerékgyártó T. István

PÁLYÁZATOK

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány pályázatot hirdet a hazai cigányság társadalmi-gazdasági integrációjának elősegítése érdekében

Megvalósítható fejlesztési elképzeléssel rendelkező, egzisztenciateremtő cigány kisvállalkozások és családi vállalkozások számára.

Az elbírálásnál előnyben részesülnek a termelő tevékenységet célzó, a cigány emberek számára munkalehetőséget teremtő pályázatok.

Az előnyben részesített területek a következők:

- a mezőgazdasági termelés területén olyan kezdő vállalkozás, ahol a tervezett tevékenységhez az indulás feltételei részben vagy egészben megvannak vagy könnyen megteremthetők. Ezen területek a sertéstartás, nyúltenyésztés, baromfitartás-tojástermelés, szántóföldi növénytermesztés. Ez utóbbinál szükséges, hogy a termőföldnek tulajdonban vagy bérleményben rendelkezésre kell állnia, melyről igazolást kell csatolni.

- a mezőgazdaságban működő vállalkozások az előbbi területek kiegészülve a szarvasmarha tartással és kertészeti tevékenységgel,

- a hagyományos háziipari tevékenységet folytatni kívánó kezdő vagy már működő vállalkozások,

- a szolgáltatások területén azon kezdő és működő vállalkozás, melynek elsődleges célja a foglalkoztatás megteremtése illetve bővítése.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó céljait, eddigi tevékenységét bemutató rövid ismertetőt,

- a tevékenységre vonatkozó üzleti tervet. (Kezdő vállalkozó esetében egyszerű költség-bevételi tervet),

- a vállalkozásban foglalkoztatott, illetve foglalkoztatni kívánt személyek számát, szándéknyilatkozatát,

- a vállalkozási formát igazoló iratokat (vállalkozói igazolvány, östermelői igazolvány, társasági szerződés, cégkivonat) adószámot,

- pénzügyi tervvel kötött bankszámlaszerződést,

- saját erő feltüntetését,

- más forrásból származó támogatás összegét.

Az üzleti tervnek tartalmaznia kell:

- a fejlesztés tervezett (építés, gép és berendezés, tenyészállat, mg-i termékvásárlás, egyéb) költségeit,

- a fejlesztés pénzügyi forrását (saját forrás, alapítványi támogatás, egyéb forrás),

- a fejlesztés megvalósításával elérhető árbevételt,

- a fejlesztés üzemeltetésének költségeit,

- a támogatás törlesztésének ütemtervét (legfeljebb 6-9 hó türelmi idő után 3 év alatti visszafizetésre!).

Az üzleti tervhez csatolni kell megalapozott szándéknyilatkozatokat, előszerződéseket vagy szerződéseket a megtermelt termékek értékesítésére vonatkozóan. A vállalkozás területén a pályázónak a tartás, a tenyésztés, a művelés alapvető ismereteivel rendelkezni kell. Mezőgazdasági vállalkozásnál lehetőség szerint csatolni kell a gazdajegyző támogató ajánlását.

Működő vállalkozás esetén igazolni kell, hogy a pályázónak nincs köztartozása (adó, TB, VÁM).

A Közalapítvány a nyertes pályázóval támogatási szerződést köt.

A Közalapítvány a kölcsön visszafizetésének előmozdítása érdekében annak erejéig a pályázó vagyontárgyaira, illetőleg a támogatásból beszerzett eszközökre garanciális okokból elidegenítési és terhelési tilalmat érvényesít.

A pályázatok beérkezés sorrendjében kerülnek elbírálásra az e célra elkülönített keret erejéig. A vállalkozások támogatására elkülönített keretösszeg 50 millió forint. Hiánypótlásra a Közalapítvány csak egy alkalommal szólítja fel a pályázót. A továbbra is hiányos pályázatokat – érdembeli elbírálás nélkül – a beérkezést követő három hónap elteltével visszaküldjük.

A támogatás elnyerésének feltétele, hogy a pályázó a Közalapítvány által szervezett vállalkozási ismeretek oktatáson vegyen részt.

Támogatási forma: visszatérítendő kamatmentes kölcsön 1.000.000 Ft értékhatárig. Kezdő vállalkozó esetében az elnyert összeg 20%-a adható vissza nem térítendő támogatásként.

A pályázatok folyamatosan nyújthatók be két példányban, az alábbi címre:

Magyarországi Cigányokért Közalapítvány 1021 Budapest, Budakeszi út 55/d. P/5, V.2 Telefon/Fax: (06-1) 176-2647, 176-1852

Továbbtanulási pályázat középiskolába jelentkező roma fiatalok számára

A pályázat célja: Minél több roma fiatal folytassa tanulmányait érettségig adó középiskolai intézményben.

A pályázók köre:

- azok a roma fiatalok, akik az 1997/98-as tanévben nyolcadikosak, 4.00-nél jobb a tanulmányi átlaguk, és érettségig adó intézményben szeretnének továbbtanulni;

- azok a szakmunkástanulók, akiknek 4.00-nél jobb a tanulmányi átlaguk, és a szakmunkások szakközépiskolájába jelentkeznek. A nyertes továbbtanulók 25.000 Ft beiskolázási támogatást kapnak.

A pályázat követelményei: A továbbtanulóknak az űrlap mellett az 1997/98-as év végi bizonyítványt és a sikeres felvételt bizonyító dokumentumok másolatát kell beküldeniük.

Beküldési határidő: 1998. június 22.

A döntés várható határideje: 1998. augusztus 31.

A pályázat feltételei: Pályázni kizárólag az erre a célra szolgáló űrlap kitöltésével lehet, amelyen megtalálhatóak a részletes pályázati követelmények.

További információ és űrlap beszerezhető: A pályázó nevére megcímezett és felbélyegzett közepes méretű válaszborték megküldésével postai úton: Soros Alapítvány, 1525 Budapest, Pf.: 34. (Tel: 315-0315, fax: 315-0201) vagy személyesen: Budapest, II. Bolyai u. 14.

A Soros Alapítvány részletes tájékoztatója a www.soros.hu címen megtalálható az interneten. Az internetről az űrlapok letölthetők.

PÁLYÁZATOK

**A Magyarországi Cigányokért
Közalapítvány pályázatot hirdet a hazai
cigányság számára: megélhetést
biztosító termelői tevékenységre
irányuló programok támogatása
céljából**

Pályázók köre:

- helyi cigány kisebbségi önkormányzatok,
- települési önkormányzatok,
- cigány és cigányokért tenni akaró társadalmi szervezetek és alapítványok,

Azok a települési és cigány kisebbségi önkormányzatok, amelyek mezőgazdasági tevékenységgel szándékoznak foglalkozni, a Termelői Közösségek Támogatása címmel megjelent felhívásra nyújthatnak be pályázatukat annak beadási határidejéig (utána erre a típusú támogatásra is pályázhatnak).

Támogatási forma: támogatás 1 millió Ft értékhatárig, amelynek egy része visszatérítendő és egy része vissza nem térítendő összeg (arányát a pályázó kérelmezi).

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- programot bemutató részletes ismertetőt,
- a pályázó távlati céljait,
- a pályázott tevékenység pontos leírását, mezőgazdasági programok esetén vetésforgó és állományváltási terv is,
- tevékenység időbeni ütemezését,
- a program által érintett személyek számát, szándéknyilatkozattal (résztevők neve, címe, személyigazolvány száma, aláírása),
- részletes költségvetést, amely meghatározza, hogy a kapott támogatást milyen beszerzésre fordítják,
- más forrásból származó esetleges támogatás feltüntetését,
- a kölcsön visszafizetésének ütemtervét (a Közalapítvány csak adományt nem nyújt),
- települési önkormányzat pályázata esetén a helyi cigány közösség képviselőjének támogató javaslatát,
- a pályázó bankszámlaszerződésének fénymásolatát, adószámát,
- társadalmi szervezeteknek és alapítványoknak a bírósági nyilvántartásbavételt igazoló végzést, alapító okirat, kisebbségi önkormányzatoknak az alakuló ülés jegyzőkönyvét.

A pályázatok adatlap nélkül, két példányban, folyamatosan nyújthatók be az alábbi címen: Magyarországi Cigányokért Közalapítvány 1021 Budapest, Budakeszi út 55/d.P/5, V.em. 2. Tel./Fax: 176-2647, 176-1852

A pályázatokhoz a Közalapítvány kiegészítéseket kérhet. Azon pályázat, amelyre a kért kiegészítés 3 hónapon belül nem érkezik meg, azt az Alapítvány elválttnak tekint. A növénytermesztési pályázatokról a Kuratórium az augusztusi és februári ülésén dönt. Az állattenyésztési pályázatok esetén előnyben részesíti a területet azokat a pályázatokat, amelyek minél nagyobb önrész bevonásával oldják meg a takarmányozást. A kisállat-tenyésztési programok esetében a Közalapítvány a tenyészállatok beszerzésének helyére ajánlatot tehet. A pályázó köteles együttműködni a Közalapítvány által felajánlott képzésben és szaktanácsadásban.

**Az Országos Cigány Kisebbségi
Önkormányzat a cigányság
élethelyzetének javítását célzó
pályázati felhívást tesz közzé**

A pályázat célja:

A területfejlesztési célelőirányzat felhasználásának részletes szabályairól szóló 31/1998. (II.25.) Kormányrendelet, valamint a területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatásokat rendező 32/1998. (II.25.) Kormányrendeletekben meghatározott saját forrás részbeni vagy teljes biztosítása.

A pályázatot az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzathoz lehet benyújtani. Pályázhat valamennyi cigány kisebbségi önkormányzat és civil szervezet.

Pályázati feltételek:

A saját forrás biztosítására beadott pályázatot egyidőben kell benyújtani a fent megjelölt két kormányrendelet alapján a megyei területfejlesztési tanácsokhoz benyújtandó pályázatokkal. A megyei területfejlesztési tanácshoz benyújtandó pályázat nélkül önállóan a saját forrás biztosítására nem lehet pályázni.

A pályázatnak olyan területre kell irányulnia, ahol a külföldi célok megvalósításával az ott élő cigányság életkörülményeiben jelentős javulást lehet elérni (pl. útépítés, gázbevezetés, csatornázás, egészséges vízhálózat kiépítése stb.)

Pályázati határidő: A pályázatot folyamatosan lehet beadni.

Elbírálás ideje: folyamatos.

Az elbírálást az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat Elnöksége végzi el az OCKÖ Foglalkoztatási és Térségfejlesztési Kabinetjének és szakértőinek javaslata alapján.

A pályázathoz adatlapot az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat Foglalkoztatási és Térségfejlesztési Kabinetjénél lehet beszerezni. A kitöltött pályázati adatlaphoz egy példányban csatolni kell a megyei területfejlesztési tanácshoz benyújtott pályázatot, amelyre a saját forrást ezen pályázat alapján kívánják biztosítani.

Pályázati díjat nem kell fizetni.

Az OCKÖ címe: 1089 Budapest, Benyovszky M. u. 27.
Telefon: 06-12-104-182, 06-11-342-260.

A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány az 1998/99-es tanévre tanulmányi ösztöndíj pályázatot hirdet magyar állampolgárságú, nemzeti vagy etnikai (cigány) kisebbséghez tartozó, közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben tanuló diákok számára.

A pályázat beadásával kapcsolatos információt a közalapítványi irodától lehet kérni:

- személyesen: 1054 Budapest, Akadémia út. 3.
- levélben: 1357 Budapest, Pf.: 2.
- telefonon: 06-1-332-7334, 312-2824, 331-9711

A FARKAS ÉS A RÓKA

Réges-régen a farkas meg a róka nagy erős barátságban s komaságban voltak. Erdőn-mezőn együtt jártak, egymást el nem hagyták.

No, ha együtt jártak, egyszer együtt is estek bele egy verefübe. Orgonáltak, ordítottak szegények, de senki lélek nem jött arrafelé. Nap nap után, éjszaka éjszaka után múlt. Majd megveszték a nagy éhségben, mert sehogyan nem tudtak kiszabadulni. Egyszer egyet gondol a róka koma, s mondja a farkasnak:

– Valamit mondok, farkas koma.

– Mit, róka koma?

– Azt, hogy állj fel a két hátsó lábadra, hadd lám, milyen magas vagy. Én azt hiszem – mondja a ravasz róka –, hogy magasabb vagy te a medvéénél is, de még az oroszlánnál is.

Tetszett a farkasnak ez a hízelkedő beszéd, felállott a két hátulsó lábára, jól kinyújtózkodott, hogy minden csontja ropogott belé. Azt mondja neki a róka:

– Ejnye, farkas komám, mi jutott eszembe. Kimegyek a veremből, s kihúzlak téged is.

– Róka koma, ne bolondozz, mert nyakon váglak – mondja a farkas. – Már hogy tudnál te innen kimenni?

– Hát jól van! Csak engedd meg, hogy a válladra álljak. Ha nem is tudok kimenni, legalább megnézem, hogy milyen idő van odakünn.

Jól van, a farkas megengedi, hogy csak álljon a vállára a róka. Hiszen a róka komának sem kellett több. A farkas válláról nekirugaszkodott, kiugrott a veremből, s azzal – uccu neki, vesd el magad! – egy szó nem sok, annyit sem szólt a farkasnak, elszaladt a faluba, ott asztán addig settenkedett, amíg egy lúdpajtába be nem surrant, s nagy lagzit csapott ottan.

No, hanem mégis eszébe jutott farkas koma. Vitt neki is egy lúdcombot. Odakullogott a veremhez, s mondotta sópánkodva, szomorú pófával:

– Hej, farkas koma, de megjártam. Bementem a faluba, hogy neked ludat hozzak. De amikor éppen beállítottam a ludak közé, s megcsíptem egy ludat, a gazda rajtam ütött, s csak ez a lúdcomb maradt a számban.

Látod, farkas koma, én ezt is neked hoztam. Ugye, jó komád vagyok?

– Jó vagy, jó – mondta a farkas –, hanem ha még jobb akarsz lenni, nyújtsd be a farkadat, s húzz ki engem innen.

– Jaj, lelkem, komám, azt én nem tehetem, mert gyenge farkam töviből kiszakadna. De meg a nyakadat is kitörhetné, úgy visszaesnél. Hanem hozok majd egy fagallyat, s azzal kihúzlak.

Elszaladt a róka, s hoz két gallyat: egy erősebbet s egy gyengébbet. Először a gyengébbet nyújtotta be, s amint a farkas belekapaszkodott, nagyot rántott rajta. A gally kettétört, s a farkas úgy visszaesett, hogy csak úgy nyekkent. Ordított a farkas keserves kínjában, a róka pedig akkorát kacagott, hogy az erdő is csengett belé. Akkor aztán benyújtotta mégis az erősebb ágat, s azon kihúzta a farkast. Mikor mind a ketten kint voltak, mondja a róka:

– Gyere, komám, a faluba. Az imént, ahogy bejártam, láttam, hogy egy házban lakodalom van. Gyere, mulassunk mi is, eleget szomorkodtunk!

Bemennek a faluba. El a lakodalmas házhoz. Hát ott éppen javában áll a lakodalom. Húzzák a cigányok, járják a legények és leányok. Ennél jobb alkalmat kívánva sem kívánhattak volna. Besurrantak a kamrába, ott nekiestek a sok disznóhúsra, szalonnának s minnek. De még a boroshordónak is. Ettek-ittak, táncoltak. A másvilágon sem lehetett volna jobb dolguk.

Hanem egyszer csak a róka észreveszi, hogy amíg ők lakmároztak, valaki rájuk zárta a kamra ajtaját. Nem szólt semmit a farkasnak, hadd egyék-igyük, ő azonban egy vasszeget keresett, s azzal elkezdett ásní a fal tövében. Kérdi a farkas:

– Mit csinálsz, róka koma?

Felelt a róka:

– Úgy szagolom, farkas koma, hogy itt csörögefánk van elásva. Ez ám csak az igazi jó borkorcsolya!

A farkas csak hagyta, hogy keresse a csörögefánkot, ő meg ivott tovább. Aztán ismét elkezdett táncolni, s hívta a róka komát, hogy táncoljon ő is. Eleget csendesítette a róka, hogy ne táncoljon, ne ordítson, mert még meghallják a vendégek, s bizony csúfot látnak, de a farkassal nem lehetett bírni. Táncolt, dajnált, kurjongatott. Verte össze a bokáját s a tenyerét. Nagyokat rikkantott:

– Nye, kedvem, nye!

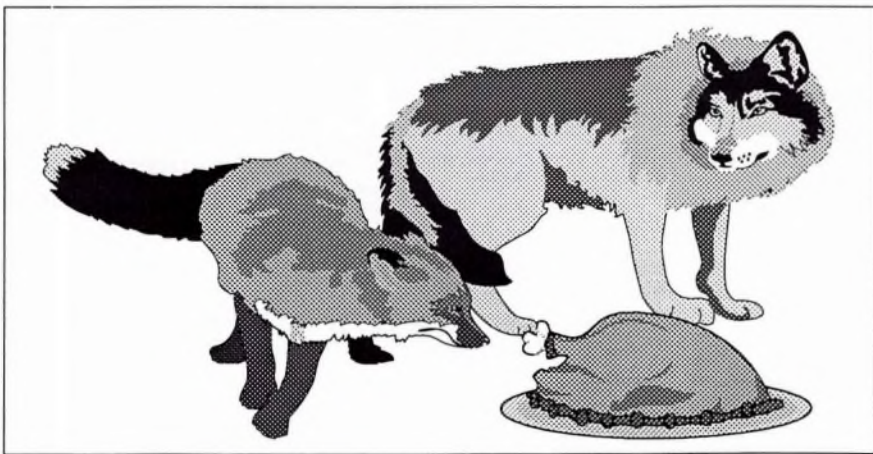
Hanem a ravasz róka koma mindegyre kifordult a keze közül, s ásta tovább a lyukat. Amikor aztán kész volt a lyukkal, ő is táncolni kezdett egész kedvéből. Nagyobbakat kurjongatott még a farkasnál is. No, meg is hallották bent a lakodalmas népek. Kérlik egymástól:

– Ugyan, ki ordítozhat odakünn?

Az egyik egyet mond, a másik mást mond. Egyszer aztán mind azt mondják, hogy az csak farkas lehet, ilye-olyan teremtette. Gyerünk, táncoltassuk meg! Fölfegyverkeznek, ki baltára, ki puskára, ki kétágú vasvillára. Kinyitják a kamra ajtaját. S hát csakugyan ott van a farkas, még mindig táncol, ordít veszettül.

(Folytatjuk...)

Benedek Elek

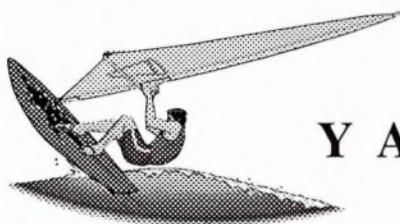
F E J T Ö R Ö K

Kedves Gyerekek!

Biztosan nagy izgalommal várjátok a tanév végét, hisz egész évi tanulmányi munkátok értékelését fogjátok kézbe venni: a bizonyítványt. És aztán jöhet a pihenés, szórakozás, az élményekkel teli nyári szünidő! Reméljük újságunkat a vakáció alatt is olvassátok, és sok-sok megfajtás érkezik a szerkesztőségünkbe.

Az egyes sorokban az összekevert betűkből üdülőhelyek neveit kevertük össze. Megfajtásul ezek neveit kérjük beküldeni!

O I F K S Ó
T Á A M R
Y A A C B O N S D
Y U A G L
Ü K B K

ESZPERENTE: EZT FEJTSD MEG!

A következő rejtvényt csupa „e” magánhangzós szavakkal írtuk le. Tippetek, kit, mit rejtettünk el e fura meghatározások mögé!

- Mestere kerekkes szerkezeteknek, melyek reggelt, delet, estét jeleznek.
- Meleg helyek fekete embere.
- Beteg test melege.
- Vedret eresztenek bele, s vele levelet mernek.

KÖZLEKEDJÓVATOSAN!

A nyár sok balesetveszélyt rejt magában. Figyelmes, óvatos közlekedéssel sok tragédiát előzhetünk meg! Már fiatalabb korban nem árt néhány fontos autós és gyalogos közlekedési táblát megtanulni!

Feladat: találd ki, hogy a számokkal jelzett táblákhoz mely betűvel jelzett meghatározás tartozik.

1. a. Gyermeátkelőhely
2. b. Várakozni tilos!
3. c. Behajtani tilos!
4. d. Elsőbbségadás kötelező!!
5. e. Megállni tilos!

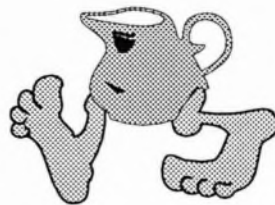
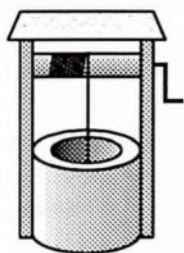
JÁTEK: CSAK A VÉGÉT!

A társaság első tagja mond egy összetett szót. A másodiknak egy olyan összetett szót kell mondania, amelynek az első tagja azonos az előző szó második tagjával. És így tovább.

Pl. az első azt mondja: Vaskapu. A második: kapufa, a harmadik: favágó. Tovább: vágószer-szám, szerszámolaj, olajlámpa stb.

Aki sokáig gondolkozik, hibás szót mond, vagy olyat, amit már mondtak előtte, zálogot ad.

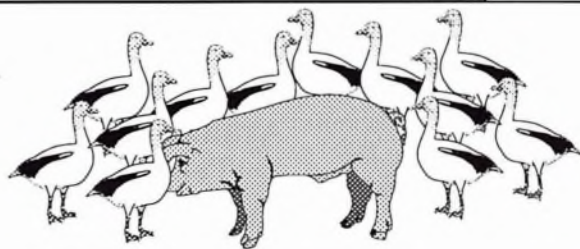
A három rajz egy-egy közmondást ábrázol, találjátok ki!

1.

2.

3.

Jó szórakozást kívánunk a rejtvényfejtéshez!

Az oldalt összeállította: Bujdosó Jánosné

TANÁCSKOZÁS A HEVES MEGYEI RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁGON

A cigányság gondjaival és a nekik nyújtható segítségadás lehetőségeivel foglalkozott az a tanácskozás, melyet április végén a Heves Megyei Rendőrfőkapitányságon tartottak.

Megnyitó beszédében **dr. Lantos Bálint** megyei rendőrfőkapitány így fogalmazott:

– Heves megye vállalta, hogy bevonja a cigányság helyzetének javításáról folyó párbeszédbe mindazokat, akik tenni tudnak és tenni akarnak a kisebbségért. Szükség van erre a diskurzusra, hiszen az eltelt két évben nem történt nagyobb áttörés az ügyben.

A tanácskozáson részt vett **Polgár Tiborné**, a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság bűnmegelőzési osztályának vezetője, **Csanálosi István**, a Heves Megyei Önkormányzat elnöki referense, **Kisgergely István** a Heves Megyei Munkaügyi Központ igazgatója, **Szabó Vilmos**, a Roma Vállalkozói Központ Alapítvány megyei képviselője és **Lólé Mihály** az OCKÖ Heves Megyei Irodájának vezetője.

Polgár Tiborné a bűnözés aktuális helyzetéről szólt. Előadásában – többek között – kiemelte, hogy a megyei főkapitányságon már dolgozik egy cigány származású rendőr, s további öt cigány fiatal tanulmányait ösztöndíjjal támogatják a miskolci szakközépiskolában. Mindez azt bizonyítja, hogy a rendőrség számít a cigányságra a bűnüldözési munkában is.

Kisgergely István a Heves Megyei Munkaügyi Központ igazgatója a megye munkaerőpiaci helyzetéről és a tartós munkanélkülieket segítő 1998. évi programról szólt. Mint mondta, kedvező változások történtek a munkaerőpiacon, itt is elsősorban a feldolgozó iparban. A regisztrált munkanélküliek száma ezerrel csökkent. Nagy probléma a tartós munkanélküliség. 1996-ban ez 60 százalékos volt, jelenleg 47,7 százalékos.

Szabó Vilmos, a Roma Vállalkozói Központ Alapítvány megyei képviselője bemutatta a nemrégiben alakult Alapítványukat, hangsúlyozva, hogy az összefogásban látja a kiutat a munkanélküliségből. Hevesben több mint 20 vállalkozó tevékenykedik és ad számos családnak biztos megélhetést.

Lólé Mihály az OCKÖ megyei irodájának vezetője az 1093/1997. Kormányhatározat végrehajtásáról az alábbiakat mondta: „A kormány és az OCKÖ parlamenti tanácskozása visszavonhatatlanul történelmi tény, melynek jelentőségét az is erősíti, hogy a politikai egyezségkeresésen túl a gyakorlati teendők és a valóra váltható programok megvalósítása állt előtérben. Vagyis azoknak a kitörési pontoknak a körvonalazása, melyek – közkeletűen szólva – a cigányság szociális és kulturális integrálódásában szerepet játszanak.

A középtávú intézkedéscsomagban meghatározott feladatok végrehajtása mindenekelőtt a foglalkoztatást érinti, de ugyanígy konkrét feladatok fogalmazódtak meg az oktatás, a művelődés területén is. Ha a foglalkoztatás és a képzés területén halaszthatatlan tennivalók vannak, hasonlóképpen fontos feladatok jelentkeznek a szociálpolitikában is.

Mindezen feladatok megvalósítása azonban csak akkor lehetséges, ha a pénzügyi és egyéb feltételek is adottak.

Azzal minden résztvevő egyetértett, hogy a kitörési lehetőségek közül a legfontosabb a tanulás, a tehetséggondozás, a szakmai képzés, melynek révén új generáció indulhat útnak. Ez az alapja, hogy a cigányság kimozduljon a holtpontról.

– p –

LAPTERJESZTŐKET KERESÜNK!

*Érdeklődni személyesen vagy telefonon lehet:
5000 Szolnok, Aranka u. 3. Tel.: 06-60/387-293.*

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot
..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Előfizetési díj
egy évre: 1176 Ft,
fél évre: 588 Ft,
negyedévre: 294 Ft

*A megrendelőlapot és az előfizetési díját
a szerkesztőség címére kell eljuttatni:*

5000 Szolnok,
Aranka utca 3.
Telefon:
06-60/387-293

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

Országos vásárok naptára

1998. június

Június 6., szombat

Békéscsaba	oák.
Csorna	av.
Hajdúszoboszló	ok.
Harta	oák.
Kaposvár	av.
Kecskemét	ok+kjv.
Komló	oák+av.
Kompolt	oák.
Magyarándor	oák.
Marcali	oák.
Miskolc	ok.
Nyíregyháza	oák.
Pécs	oák.
Siófok-Kiliti	av.
Tura	av.

Június 7., vasárnap

Albertirsa	oák.
Albertirsa	av.
Békéscsaba	av.
Bonyhád	oák.
Dunaújváros	oák.
Fadd	bv.
Gyomaendrőd	av+mgv.
Gyöngyös	av.
Hajdúszoboszló	ok.
Jászapáti	oák.
Jászalsószentgyörgy	bv.
Jászárokszállás	bv.
Kaposvár	ok+av.
Kecskemét	ok+kjv.
Lajosmizse	oák.
Miskolc	av.
Nagykörös	av.
Nyíregyháza	av.
Pápa	kjv.
Pécs	ok+av.
Siójut	oák.
Szolnok	av.
Szeged-Cserepes sor	av+mgv.
Szeghalom	oák.
Tarnaméra	oák.
Tiszakécske	av.
Törökszentmiklós	av.
Újszilvás	oák.

Június 8., hétfő

Abony	oá.
Csongrád	oá.
Patvarc	oák.

Június 9., kedd

Siófok-Kiliti VI.9-től 12-ig	ok.
Zalaegerszeg	oák.

Június 10., szerda

Mezőcsát	oák.
Miskolc	osk.

Június 11., csütörtök

Komádi	oá.
Szeged-Cserepes sor	ok.

Június 12., péntek

Miskolc	ok.
Sásd	oák.
Sümeg	bv.

Június 13., szombat

Csoma	ok.
Csorna	av.
Hajdúszoboszló	ok.
Jászberény	oák.
Kaposvár	av.
Kecskemét	ok+kjv.
Miskolc	ok.
Ózd	oák.
Pécs	ok.
Siófok-Kiliti	av.
Sümeg	bv.
Szeged-Kiskundorozsma	ok.
Törökszentmiklós	oák.
Tura	av.

Június 14., vasárnap

Besenyszög	oák.
Békéscsaba	av.
Békésszentandrás	bv.
Dombóvár	ok.
Dunaújváros	oák.
Fülöpszállás	oák.
Gyomaendrőd	oák.
Gyöngyös	av.
Hajdúszoboszló	ok.
Kaposvár	ok+av.
Kecskemét	ok+kjv.
Kiskunfélegyháza	oák.
Miskolc	av.
Nyíregyháza	av.
Pásztó	oák.
Pécs	oák+av.
Ragály	bv.
Szeged-Cserepes sor	av+mgv.
Szekszárd	oák.
Szolnok	av.
Zalaegerszeg	av.

Június 16., kedd

Siófok-Kiliti VI.16-tól 9-ig	ok.
------------------------------	-----

Június 17., szerda

Miskolc	osk.
---------	------

Június 18., csütörtök

Ragály	oák.
Szeged-Cserepes sor	ok.

Június 19., péntek

Komádi	oák.
Miskolc	ok.

Június 20., szombat

Csoma	av.
Fadd	Nyári oák.
Hajdúszoboszló	ok.
Kaposvár	av.
Kecskemét	ok+kjv.
Kerekegyháza	oák.
Miskolc	ok.
Pécs	ok.
Sárbogárd	oák.
Siófok-Kiliti	av.
Tura	av.

Június 21., vasárnap

Békéscsaba	av.
Békésszentandrás	av.

R Ö V I D Í T É S E K

av.	= autóvásár
bv.	= búcsúvásár
csv.	= cserépvásár
kjv.	= közúti jármű vásár
kuv.	= kutyavásár
LNv.	= Lovas Napok vására
mgv.	= munkagép vásár
nmv.	= népművészeti vásár
oá.	= országos állatvásár
oák.	= országos állat- és kirakó vásár
ok.	= országos kirakó vásár
osk.	= országos sertés- és kirakó vásár
r.	= régiségvásár
tbv.	= termékbemutató és vásár
üv.	= ünnepi vásár

Böhönye	oák.
Dunaújváros	av.
Gyöngyös	av.
Hajdúszoboszló	ok.
Heves	oák+av+mgv.
Izsák	oák.
Jászágó	av.
Jászárokszállás	av.
Kaposvár	ok+av.
Kecskemét	ok+kjv.
Kenderes	oák.
Kengyel	bv.
Kiskunfélegyháza	av.
Miskolc	av.
Mohács	oák.
Nyíregyháza	av.
Ócsöd	oák.
Pécs	oák+av.
Szászvár	oák+av+mgv.
Szeged-Cserepes sor	av+mgv.
Szolnok	av.
Terény	oák.
Tiszakécske	oák.
Vác	oák.

Június 22., hétfő

Tiszacsege	Nyári Vásár.
------------	--------------

Június 23., kedd

Siófok-Kiliti VI/23-tól 26-ig	ok.
-------------------------------	-----

Június 24., szerda

Miskolc	osk.
---------	------

Június 25., csütörtök

Szeged-Cserepes sor	ok.
---------------------	-----

Június 26., péntek

Déaványa	oá.
Miskolc	ok.
Óriszentpéter	ok.

Június 27., szombat

Csorna	av.
Dunapataj	oák.
Hajdúszoboszló	ok.
Jászárokszállás	oák.
Kaposvár	av.
Kapuvár	oá.
Kecskemét	ok.
Kecskemét	kjv+oák.

Mindszent	oák.
Miskolc	ok.
Óriszentpéter	ok.
Pécs	ok.
Siófok-Kiliti	av.
Tura	av.

Június 28., vasárnap

Békéscsaba	av.
Békésszentandrás	oák.
Dráfafok	bv.
Gyöngyös	av.
Hajdúszoboszló	ok.
Heves	bv.
Jászfákóhalma	oák.
Jászkisér	oák.
Kaposvár	ok+av.
Kál	bv.
Kecskemét	ok+kjv.
Miskolc	av.
Nagykát	oák.
Nagykörös	oák.
Nyíregyháza	av.
Óriszentpéter	ok.
Pécs	oák+av.
Pécsvárad	oák.
Szeged-Cserepes sor	av+mgv.
Szeghalom	av+mgv.
Szekszárd	oák.
Szolnok	av.
Tápiógyörgye	oák.

Június 29., hétfő

Pécs	r.
Szécsény	oák.

Június 30., kedd

Pécs	r.
Pincehely	oák.
Siófok-Kiliti	ok.

A vásárnaplót összeállította:
Wilhelm István

A Gipsy King egyik gitárosa

